

หมวด 2

ตั๋วแลกเงิน

ส่วนที่ 1

การออกและสลักหลังตั๋วแลกเงิน

ตั้งแต่มาตรา 908 - มาตรา 926

ความหมายของตั๋วแลกเงิน

มาตรา 908 ได้บัญญัติว่า “อันว่าตั๋วแลกเงินนั้น คือหนังสือตราสารซึ่งบุคคลคนหนึ่งเรียกว่าผู้สั่งจ่าย สั่งบุคคลอีกคนหนึ่งเรียกว่าผู้จ่าย ให้ใช้เงินจำนวนหนึ่งแก่บุคคลหนึ่ง หรือให้ใช้ตามคำสั่งของบุคคลคนหนึ่ง ซึ่งเรียกว่าผู้รับเงิน”

จากมาตรา 908 เป็นบทว่าด้วยตั๋วแลกเงินคืออะไร ซึ่งอ่านจากตัวบทแล้วจะเห็นลักษณะสำคัญของตั๋วแลกเงินว่ามีลักษณะดังต่อไปนี้ คือ

1. ตั๋วแลกเงินต้องเป็นหนังสือตราสาร
2. ต้องมีบุคคลเกี่ยวข้องอยู่ 3 ฝ่าย
3. ต้องมีการให้ใช้เงินจำนวนหนึ่ง แก่บุคคลหนึ่ง หรือให้ใช้ตาม

คำสั่งของบุคคลคนหนึ่ง ซึ่งเรียกว่า ผู้รับเงิน

อธิบาย 1 ตั๋วแลกเงินที่ใช้อยู่ในท้องตลาดเวลานี้ต้องมีลักษณะเป็นหนังสือตราสาร คือ เขียนเป็นลายลักษณ์อักษรนั่นเอง จะออกมาใช้โดยพูดกันปากเปล่าไม่ได้ เพราะตัวเงินเป็นเอกสารสิทธิ สามารถใช้เป็นหลักฐานฟ้องร้องกันได้ทางกฎหมาย การเขียนให้ตั๋วแลกเงินเป็นลายลักษณ์อักษรส่วนมากก็ทำลงบนกระดาษ มีรายการครบตามที่กฎหมายบอกไว้ในมาตรา 909 แล้ว ก็เป็นตั๋วแลกเงินที่ถูกต้องตามกฎหมายทั้งสิ้น แต่ในปัจจุบันนี้ เพื่อมิให้มีการปลอมแปลงได้ง่าย ผู้ออกตั๋วแลกเงินก็อาจจะทำลวดลายต่าง ๆ บนตั๋วแลกเงิน เพื่อให้ยากแก่การปลอมแปลงก็ได้

ตัวอย่าง

ตั๋วแลกเงิน	
	58 ถนนช้างม่วย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
ถึง นายอุดม	1 เมษายน 2526
1/2 ถนนช้างคลาน	
อ.เมือง จ.เชียงใหม่	
โปรดจ่ายเงิน 10,000 บาท ให้นายจักรหรือตาม คำสั่งในวันที่ 30 เมษายน 2526	
	นายสิน ผู้สั่งจ่าย

อธิบาย 2 ในตั๋วแลกเงินทุกฉบับจะมีบุคคลเกี่ยวข้องอยู่ 3 ฝ่ายด้วยกันคือ

1. ผู้สั่งจ่าย
2. ผู้จ่าย
3. ผู้รับเงิน

บุคคล 3 ฝ่ายที่เกี่ยวข้องกันนี้ อาจจะมีตัวตนแยกเป็นทุกคนแยกก็ได้ เช่น มีผู้สั่งจ่าย 1 คน มีผู้จ่าย 1 คน และมีผู้รับเงินอีก 1 คน แต่บางทีในตั๋วแลกเงินใบนั้นถึงแม้จะมีชื่อบุคคล 3 ฝ่ายว่าเกี่ยวข้องกันก็ตาม แต่อาจจะมีตัวตนจริง ๆ เพียง 2 คนก็ได้ เช่น ผู้สั่งจ่ายกับผู้จ่าย หรือผู้สั่งจ่ายกับผู้รับเงินเป็นคนเดียวกัน แล้วมีผู้จ่ายหรือผู้รับเงินเป็นอีกคนหนึ่งก็ได้ หรือบางทีในตั๋วแลกเงินใบนั้น ถึงแม้จะมีชื่อบุคคล 3 ฝ่ายว่าเกี่ยวข้องกัน ก็ตามแต่คนที่มีความตัวตนจริง ๆ อาจจะมีเพียง 1 คนก็ได้ ฉะนั้นเวลาดูตั๋วแลกเงิน ถึงแม้จะเห็นชื่อว่ามีผู้สั่งจ่าย ผู้จ่าย และผู้รับเงินก็อย่าไปฝังใจว่าต้องมีบุคคล 3 คนเสมอ เพราะในตั๋วใบนั้นอาจจะมีบุคคลจริงเพียง 2 คน หรือ 1 คนก็ได้

แต่ส่วนใหญ่ในตัวแลกเงินที่ใช้ยู่เวลานี้จะมี 3 คน หรือ 2 คนจริง ๆ ส่วนคนเดียววันนั้นหายาก

ตัวอย่าง 1 ธนาคารแห่งหนึ่งได้ออกตัวแลกเงินสั่งให้ธนาคารสาขาของตนซึ่งอยู่ต่างจังหวัด จ่ายเงินให้แก่ผู้รับเงิน อย่างนี้แสดงว่าผู้สั่งจ่าย กับผู้จ่ายเป็นบุคคลเดียวกัน คือเป็นธนาคารอันเดียวกัน และมีผู้รับเงินเป็นอีกคนหนึ่งจึงมีเพียง 2 คนที่เกี่ยวข้องกัน

ตัวอย่าง 2 ผู้ขายของได้ออกตัวแลกเงินสั่งให้ผู้ซื้อของจ่ายเงินให้แก่ผู้ขายภายในกำหนด เพื่อเป็นการชำระหนี้สินค้าที่ซื้อกันก็ได้ อย่างนี้เกิดขึ้นได้แต่ทั้ง 2 ฝ่ายต้องตกลงกัน เพื่อให้มีผลผูกพันถึงจะออกตัวแลกเงินนั้นขึ้นมาใช้กันต่อไปตามกฎหมายได้ ดังนั้นจะเห็นได้ว่ามีบุคคลจริง ๆ เพียง 2 คนเท่านั้น คือผู้สั่งจ่ายเป็นคนเดียวกับผู้รับเงิน ส่วนผู้จ่ายอีกคนหนึ่งต่างหาก

ตัวอย่าง 3 ในกรณีที่ผู้สั่งจ่ายได้ออกตัวแลกเงินขึ้นมาโดยเขียนให้ตัวเองเป็นทั้งผู้จ่าย และผู้รับเงินก็ได้ จากนั้นก็นำเอาตัวแลกเงินนั้นไปขายลดราคาให้กับบุคคลภายนอก ถ้าบุคคลภายนอกได้ซื้อไปอย่างนี้ตัวแลกเงินนั้นก็ใช้ได้ตามกฎหมายตัวเงินแล้ว นี่แสดงว่าตอนออกตัวครั้งแรกบุคคลที่เกี่ยวข้องในตัวถึงแม้จะมี 3 ชื่อก็ตาม แต่ทั้ง 3 ชื่อนั้นเป็นคน ๆ เดียวกันก็ได้ ถ้าบุคคลภายนอกเขาเชื่อถือเครดิต และไว้วางใจว่าจะไม่มีการโกงกัน เมื่อตัวแลกเงินถึงกำหนด ก็นำมาขึ้นเงินจากผู้จ่ายซึ่งเป็นคนออกตัวได้ ถ้าไม่จ่ายให้ก็ฟ้องตามกฎหมายตัวเงินได้ทุกอย่าง

ผู้สั่งจ่าย หมายความว่าผู้ที่ออกตัวเงินให้มาใช้ในท้องตลาดนั่นเอง ตามกฎหมายแล้ว การออกตัวเงินได้จะต้องมีมูลหนี้เกิดขึ้นเสียก่อน มูลหนี้ นั้นอาจจะเกิดขึ้นระหว่างผู้สั่งจ่ายกับผู้จ่าย หรือระหว่างผู้สั่งจ่ายกับผู้รับเงินก็ได้ แล้วตัวเงินนั้นถึงจะปรากฏออกมา ผู้สั่งจ่ายนี้จะต้องลงลายมือชื่อในตัวทุกครั้ง ถ้าตัวเงินใบใดไม่มีลายมือชื่อผู้สั่งจ่ายลงไว้ ตัวเงินใบนั้นก็ใช้ไม่ได้ไม่เป็นตัวเงินตามกฎหมาย เมื่อผู้สั่งจ่ายลงลายมือชื่อในตัวเงินแล้ว ผู้สั่งจ่ายจะต้องรับผิดชอบในตัวเงินที่ตนเขียนออกไปนั้น ถ้าตัวเงินนั้นไม่สามารถขึ้นเงินได้จากผู้จ่าย

ผู้จ่าย หมายถึงบุคคลที่มีหน้าที่คอยจ่ายเงินตามตัวเมื่อตัวแลกเงินนั้นถึงกำหนดใช้เงิน แต่ผู้จ่ายอาจจะไม่จ่ายเงินตามตัวแลกเงินนั้นก็ได้ ถ้าผู้จ่ายจะ

ไม่ยินดีจ่าย จะไปอาศัยกฎหมายมาบังคับเขาไม่ได้ แต่ถ้าผู้จ่ายได้ลงลายมือชื่อในตัวรับรองตัวแลกเงินใบนั้นแล้ว อย่างนี้ผู้จ่ายต้องรับผิดชอบในตัวเงินใบนั้นตามกฎหมายทันที มีผลผูกพันทางกฎหมายเกิดขึ้นแล้วนับแต่ที่ลงลายมือชื่อในตัวเงินใบนั้น

ผู้รับเงิน หมายความว่า ผู้ที่จะได้รับเงินเมื่อตัวแลกเงินใบนั้นถึงกำหนดใช้เงิน ผู้รับเงินของตัวแลกเงินนี้บางที่จะเจาะจงชื่อเฉพาะของคนใดคนหนึ่ง เป็นผู้รับเงินก็ได้ แต่ก็บางที่อาจจะให้ผู้ถือตัวแลกเงินใบนั้นอยู่ในมือเป็นผู้รับเงินก็ได้ อันนี้สุดแล้วแต่ว่าการออกตัวแลกเงินของผู้สั่งจ่ายนั้นจะออกมาในรูปแบบตัวระบุชื่อ หรือตัวผู้ถือ

ผู้รับเงินนี้ในบางครั้งเราอาจจะเรียกว่าผู้ทรงก็ได้ แต่ผู้ทรงจะเป็นผู้รับเงินได้จะต้องเป็นผู้ทรงตามกฎหมายด้วย กล่าวคือ ได้มีตัวแลกเงินนั้นอยู่ในความครอบครอง โดยได้รับตัวนั้นมาโดยสุจริตและวิธีการรับมานั้นถูกต้องตามวิธีการโอนของตัวเองนั่นเอง

อธิบาย 3 ความที่ว่า “ต้องมีการให้ใช้เงินจำนวนหนึ่งแก่บุคคลคนหนึ่งหรือให้ใช้ตามคำสั่งของบุคคลคนหนึ่ง ซึ่งเรียกว่า ผู้รับเงิน” นั้นหมายความว่าตัวแลกเงินนั้นเวลาออกใช้ในท้องตลาดมีอยู่ 2 รูปแบบ แบบหนึ่งเรียกว่าตัวแลกเงินระบุชื่อผู้รับเงิน อีกแบบหนึ่งเรียกว่าตัวแลกเงินไม่ระบุชื่อผู้รับเงิน แต่มีข้อความเขียนไว้แทนว่าผู้ถือตัวนี้เป็นเจ้าของ ซึ่งเราเรียกว่าตัวผู้ถือ ผู้ใดถือตัวนี้ ก็มีสิทธิไปขึ้นเงินได้เป็นผู้รับเงินเหมือนกัน

ฉะนั้น ความว่า “ต้องมีการให้ใช้เงินจำนวนหนึ่งแก่บุคคลคนหนึ่ง” แสดงว่า เจาะจงชื่อบุคคลที่เป็นผู้รับเงินไว้เฉพาะเลย ก็เป็นตัวแลกเงินที่ระบุชื่อผู้รับเงินนั่นเอง และความที่ว่า “ให้ใช้ตามคำสั่งของบุคคลคนหนึ่ง ซึ่งเรียกว่า ผู้รับเงิน” นี้หมายถึงตัวแลกเงินชนิดผู้ถือที่มีได้ระบุชื่อผู้รับเงินไว้เจาะจง บุคคลใดเป็นเจ้าของตัวผู้ถือ ก็มีสิทธิสั่งให้ผู้จ่ายจ่ายเงินให้แก่ตนได้

วิธีการโอนตัวทั้ง 2 แบบ

เคยได้อธิบายมาแล้วในตอนเรื่องบทเบ็ดเสร็จทั่วไป จึงขอสรุปสั้น ๆ ว่า

ตัวแลกเงินระบุชื่อผู้รับเงินนั้น เวลาจะโอนตัวนี้ต่อไป ผู้โอนจะต้อง
ลงลายมือชื่อสลักหลังตัวข้างหลังพร้อมกับส่งมอบตัวแลกเงินนี้ให้ผู้รับโอนไป
การโอนนั้นถึงจะสมบูรณ์ตามกฎหมายแบบตัวเงิน

และการสลักหลังนั้นมี 2 วิธี วิธีหนึ่งคือสลักหลังลอย หมายถึง
ผู้โอนลงลายมือชื่อของตนเองข้างหลังตัวเท่านั้น ส่วนอีกวิธีหนึ่งเรียกว่าสลัก
หลังเฉพาะหรือเรียกว่าสลักหลังระบุชื่อผู้รับโอนก็ได้ ซึ่งหมายถึงผู้โอนได้
เขียนชื่อผู้รับโอนลงไปว่าเป็นผู้รับโอน แล้วผู้โอนได้ลงลายมือชื่อของตน
กำกับไว้ข้างใต้ ทั้ง 2 วิธีนี้เมื่อผู้โอนได้ทำการสลักหลังแล้ว ต้องส่งมอบตัวไป
นั้นไปให้ผู้รับโอนด้วย ถึงจะเป็นการโอนที่ถูกต้องตามกฎหมาย ไม่ใช่สลัก
หลังเสร็จแล้วเก็บเข้ากระเป๋าตนเองอย่างนี้การโอนไม่เกิดขึ้นเพราะยังไม่มี
การมอบตัวต่อไป

สำหรับตัวแลกเงินระบุชื่อผู้รับเงินนี้ ถ้าผู้รับโอนคนใดได้รับ
ตัวชนิดนี้ที่โอนมาให้โดยมีสลักหลังลอยอยู่ข้างหลังตัว ผู้รับโอนคนนั้นถ้า
อยากจะโอนตัวต่อไปก็สามารถจะโอนตัวได้ถึง 3 วิธีด้วยกันตาม
มาตรา 920 ว่าไว้คือ

1. ส่งมอบตัวไปเฉย ๆ ก็ได้ อย่างนี้ผู้รับโอน(ที่ทำการโอนตัว)
ไม่ได้ลงลายมือชื่ออะไรเลยบนตัว ก็ไม่ต้องรับผิดชอบตามตัวเงินนั้นต่อผู้รับโอน
คนต่อไป

2. สลักหลังลอย พร้อมกับส่งมอบตัวต่อไปก็ได้ อย่างนี้ผู้รับโอน
ได้ลงลายมือชื่อบนตัวแล้ว ต้องรับผิดชอบตามตัวเงินนั้นต่อผู้รับโอนคนต่อไป

3. สลักหลังเฉพาะ หรือสลักหลังระบุชื่อผู้รับเงินพร้อมกับส่งมอบ
ตัวต่อไปก็ได้ อย่างนี้ผู้รับโอนได้ลงลายมือชื่อบนตัวแล้ว ก็ต้องรับผิดชอบตามตัว
เงินนั้นต่อผู้รับโอนคนต่อไป

แต่ถ้าเป็นตัวแลกเงินระบุชื่อผู้รับเงิน แล้วผู้รับโอนได้รับตัวชนิดนี้ที่
โอนมาให้โดยมีสลักหลังเฉพาะระบุชื่อผู้รับโอน อย่างนี้ถ้าผู้รับโอนคน
นั้น อยากจะโอนตัวต่อไปก็สามารถทำได้แต่เพียง 2 วิธี คือต้องสลักหลังลอย
หรือสลักหลังเฉพาะตัวเงินใบนั้นพร้อมกับส่งมอบตัวต่อไปให้ผู้รับโอนคนต่อ
ไปเท่านั้น จะทำโดยวิธีส่งมอบตัวไปเฉย ๆ ไม่ได้

สำหรับตัวแลกเงินชนิดผู้ถือ นั้น มีวิธีการโอนง่ายมากเพียงแต่ส่งมอบตัวไปเฉย ๆ ให้แก่ผู้รับโอน การโอนนั้นก็ถูกต้องตามกฎหมายตัวเงินแล้ว และถึงจะมีการสลักหลังตัวผู้ถือพร้อมกับส่งมอบตัวผู้ถือให้ผู้รับโอนไป การโอนนั้นก็ใช้ได้ถูกกฎหมายเหมือนกัน แต่ความรับผิดชอบของผู้สลักหลังตัวผู้ถือนั้นจะเปลี่ยนฐานะความรับผิดชอบไป กล่าวคือมีใช้ต้องรับผิดชอบในฐานะผู้สลักหลังโอนตัวตามมาตรา 914 แต่ต้องรับผิดชอบในฐานะผู้รับอาวัลผู้สั่งจ่าย ตามมาตรา 921 แทน

ข้อสังเกต

1. การโอนตัวผู้ถือ ขอให้จำไว้จะไม่มีกรณีที่ขาดสายเป็นอันขาด แต่การโอนตัวระบุชื่อนั้นมีการโอนที่ขาดสายได้ ถ้าทำไม่ถูกวิธีการโอนของตัวเงินดังได้กล่าวมาข้างต้น เมื่อผู้ทรงคนใดรับตัวที่โอนมาโดยตัวนั้นขาดสายไปแล้ว ผู้ทรงคนนั้นก็ไม่ใช่ผู้ทรงตามกฎหมาย ไม่สามารถที่จะฟ้องไล่เบี้ยให้ผู้ที่ได้ลงลายมือชื่อในตัวต้องรับผิดชอบตามกฎหมายตัวเงินนี้ได้เลย

2. ตัวแลกเงินนี้เมื่อถึงกำหนดใช้เงิน จะต้องจ่ายเป็นเงินเท่านั้น จะจ่ายเป็นสิ่งของไม่ได้

รายการต่าง ๆ ที่ปรากฏบนตัวแลกเงิน

มาตรา 909 ได้บัญญัติว่า “อันตัวแลกเงินนั้นต้องมีรายการดังกล่าวต่อไปนี้ คือ

1. คำบอกชื่อว่าเป็นตัวแลกเงิน
2. คำสั่งอันปราศจากเงื่อนไขให้จ่ายเงินเป็นจำนวนแน่นอน
3. ชื่อ หรือยี่ห้อผู้จ่าย
4. วันถึงกำหนดใช้เงิน
5. สถานที่ใช้เงิน
6. ชื่อ หรือยี่ห้อผู้รับเงิน หรือคำจัดแจงว่าให้ใช้เงินแก่ผู้ถือ
7. วันและสถานที่ออกตัวเงิน
8. ลายมือชื่อผู้สั่งจ่าย

อธิบาย 1.คำบอกชื่อว่าเป็นตัวแลกเงิน บนตัวแลกเงินทุกใบจะต้องเขียนว่า “ตัวแลกเงิน” ด้วย เพื่อให้รู้ว่านี่คือตัวแลกเงินมิใช่ตัวสัญญาใช้เงินหรือเช็ค แต่อย่างไร เหตุที่กฎหมายบัญญัติให้เขียนเช่นนี้ก็เพราะสมัยก่อนที่กฎหมายตัวเงินเริ่มใช้บังคับนั้น คนส่วนมากยังไม่รู้จักว่า ตัวเงินแต่ละชนิดมีรูปร่างหน้าตาอย่างไร ฉะนั้นเพื่อตัดปัญหาได้เถียงกันว่า กระดาษที่มีข้อความรายการต่าง ๆ นั้นเป็นตัวเงินประเภทใด กฎหมายเลยกำหนดมาให้เขียนชื่อแต่ละประเภทไว้บนตัวเงินด้วย จะได้รู้ว่า นั่นคือตัวเงินประเภทนั้น ๆ จะได้ไม่ต้องโต้เถียงกันให้มีปัญหา

อธิบาย 2 คำสั่งอันปราศจากเงื่อนไขให้จ่ายเงินเป็นจำนวนแน่นอน หมายความว่าเวลาที่ผู้สั่งจ่าย เขียนตัวออกไปนั้น จะต้องออกเป็นคำสั่งไปยังผู้จ่ายให้จ่ายเงินแก่ผู้รับเงินตามตัวนี้ โดยเงินที่ให้นั้นต้องเป็นเงินจำนวนที่รู้แน่นอน มิใช่ยังมีทราบจำนวนว่าเท่าใด และจะให้จ่ายเป็นสิ่งของก็ไม่ได้เด็ดขาด ในการจ่ายเงินนี้จ่ายเมื่อถึงกำหนดใช้เงินกัน การออกคำสั่งจ่ายเงินนี้จะวางเงื่อนไขว่า ให้เงื่อนไขสำเร็จอย่างนั้นอย่างนี้เสียก่อนแล้วถึงจะขึ้นเงินได้ อย่างนี้ผู้สั่งจ่ายจะเขียนคำสั่งแบบนี้ไม่ได้ คำสั่งที่ออกไปนั้นจะต้องไม่มีเงื่อนไขในการจ่ายเงินทั้งสิ้น หมายความว่า เมื่อถึงกำหนดใช้เงินผู้ทรงมีสิทธินำตัวมายื่นให้ใช้เงินได้ทันที

อธิบาย 3 ชื่อหรือยี่ห้อผู้จ่าย ผู้จ่ายเป็นบุคคลที่มีชื่ออยู่ในตัวแลกเงินทุกฉบับ ซึ่งถือว่าชื่อนี้สำคัญยิ่ง ฉะนั้น ต้องใส่ชื่อของผู้จ่ายลงไปไม่ว่าจะเป็นบุคคลธรรมดา หรือ เป็นนิติบุคคลก็ได้ สำหรับยี่ห้อนั้นหมายถึงสัญลักษณ์หรือเอกลักษณ์เฉพาะตัวของผู้จ่าย ซึ่งเมื่อเขียนลงไปจะรู้ได้ทันทีว่าหมายถึงผู้จ่ายคนไหน จะใส่ลงไปแทนชื่อผู้จ่ายก็ได้ แต่ทางปฏิบัติใช้ใส่ชื่อผู้จ่ายแล้วสบายใจกว่าไม่ต้องมานั่งตีความหมายกันว่า ยี่ห้ออันนี้เป็นของผู้จ่ายคนไหนแน่หรือ

อธิบาย 4 วันถึงกำหนดใช้เงิน ข้อ 4 นี้จำเป็นอย่างไรควรจะเขียนลงไปเพื่อจะได้รู้ว่าตัวแลกเงินใบนี้จะขึ้นเงินได้เมื่อไร ถ้ามิได้กำหนดวันที่แน่นอนชัดแล้ว กฎหมายมาตรา 913 ยังให้กำหนดดังนี้ เมื่อสิ้นระยะเวลาอันกำหนดไว้นับแต่วันที่ลงในตัวเงิน หรือเมื่อทวงถาม หรือเมื่อได้เห็น หรือเมื่อสิ้นระยะเวลาอันกำหนดไว้นับแต่ได้เห็น

วันถึงกำหนดใช้เงินนี้ ผู้ส่งจ่ายจะต้องกำหนดไว้ จะลืมนเขียนลงไปไม่ได้ ส่วนจะกำหนดให้ขึ้นได้เมื่อใดจะกำหนดแบบอย่างไร ก็ศึกษาได้จาก มาตรา 913 นั้นเอง

อธิบาย 5 สถานที่ใช้เงิน เพื่อเป็นที่ทราบกันว่าจะให้ไปขึ้นเงินที่ไหนผู้ส่งจ่ายต้องกำหนดไว้ ถ้ามีกำหนดไว้กฎหมายถือว่าให้ไปขึ้นเงินที่ ภูมิสำเนาของผู้จ่าย

อธิบาย 6 ชื่อหรือยี่ห้อผู้รับเงิน หรือคำจดแจ้งว่าให้ใช้เงินแก่ผู้ถือ ในตั๋วแลกเงินทุกฉบับ ถ้าเป็นตั๋วแลกเงินชนิดระบุชื่อ ผู้ส่งจ่ายจะต้องระบุชื่อ หรือยี่ห้อของผู้รับเงินให้ชัดเจน แต่ถ้าเป็นตั๋วแลกเงินชนิดผู้ถือ ผู้ส่งจ่าย เพียงแต่เขียนข้อความว่าผู้ถือตัวนี้เป็นเจ้าของหรือผู้รับเงินก็ใช้ได้ ชื่อหรือยี่ห้อของผู้รับเงินนี้สำคัญมากต้องมีเสมอจะขาดมิได้

อธิบาย 7 วันและสถานที่ออกตั๋วเงิน วันออกตั๋วแลกเงินนี้ต้องเขียนลงไปว่า ตั๋วแลกเงินใบนี้ออกเมื่อวัน เดือน ปีใด เพราะบางกรณีถ้าผู้ส่งจ่ายมิได้กำหนดวันที่ให้ใช้เงินเป็นที่แน่ชัด แต่อาจกำหนดว่าให้ใช้เงินภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ออกตั๋วแลกเงินนั้นก็ได้อย่างนี้วันออกตั๋วจึงสำคัญมากอันหนึ่ง

ส่วนสถานที่ออกตั๋วแลกเงินก็ควรจะได้เขียนลงไว้ด้วยเพื่อจะได้รู้ว่า ตั๋วแลกเงินใบนี้ออก ณ ที่ใด

อธิบาย 8 ลายมือชื่อผู้ส่งจ่าย ตั๋วแลกเงินที่สมบูรณ์ตามกฎหมายจะต้องมีการลงลายมือชื่อของผู้ส่งจ่ายทุกฉบับ ถ้าฉบับใดปล่อยช่องว่างตรงลายมือชื่อผู้ส่งจ่ายไว้ ตัวใบนั้นใช้ไม่ได้ ไม่เป็นตั๋วเงินที่สมบูรณ์ตามกฎหมาย เป็นโทษะทันทีส่วนการลงลายมือชื่อผู้ส่งจ่ายนี้ เจ้าของตั๋วแลกเงินเป็นคนลงด้วยตนเอง หรือมีคนอื่นมาลงชื่อแทนในช่องผู้ส่งจ่าย ก็ถือว่าใช้ได้ตามกฎหมายแล้ว แต่มีผลทางกฎหมายว่าผู้เป็นเจ้าของตั๋วแลกเงินที่แท้จริงไม่ต้องรับผิดชอบในตั๋วแลกเงินฉบับนั้น ส่วนคนที่ต้องรับผิดชอบตัวก็คือคนที่ปลอมลายมือชื่อผู้ส่งจ่ายนั่นเองที่ต้องรับผิดชอบทุกอย่างในตั๋วเงินนั้นต่อผู้ทรงตามกฎหมายต่อไป

ข้อยกเว้นบางรายการของตั๋วแลกเงินที่มีได้เขียนไว้

มาตรา 910 บัญญัติไว้ว่า “ตราสารอันมีรายการขาดตกบกพร่องไปจากที่ท่านระบุบังคับไว้ในมาตราก่อนนี้ย่อมไม่สมบูรณ์เป็นตั๋วแลกเงิน เว้นแต่ในกรณีดังจะกล่าวต่อไปนี้คือ

ตั๋วแลกเงินซึ่งไม่ระบุเวลาใช้เงิน ท่านให้ถือว่าพึงใช้เงินเมื่อได้เห็น ถ้าสถานที่ใช้เงินมิได้ตกลงไว้ในตั๋วแลกเงินท่านให้ถือเอาภูมิลำเนาของผู้จ่ายเป็นสถานที่ใช้เงิน

ถ้าตั๋วแลกเงินไม่แสดงให้ปรากฏสถานที่ออกตั๋ว ท่านให้ถือว่าตั๋วเงินนั้นได้ออก ณ ภูมิลำเนาของผู้สั่งจ่าย

ถ้ามิได้ลงวันออกตั๋ว ท่านว่าผู้ทรงโดยชอบด้วยกฎหมายคนหนึ่งคนใดทำการโดยสุจริตจะจดวันตามที่ถูกต้องแท้จริงลงก็ได้”

ในตั๋วแลกเงินทุกฉบับจะต้องมีรายการครบตามมาตรา 909 ทุกประการ ถ้ามีรายการไม่ครบดังกล่าวมาแล้วกฎหมายถือว่าตั๋วแลกเงินนั้นไม่สมบูรณ์ ไม่มีผลใช้ได้เป็นตั๋วเงินตามกฎหมาย เว้นเสียแต่รายการที่ไม่ได้ใส่ไว้ในตั๋วแลกเงินนั้นเป็นสิ่งที่กฎหมายยกเว้นไว้ หมายความว่าถ้าลืมนเขียนลงไป กฎหมายจะให้สันนิษฐานว่าเป็นเช่นนั้น หรืออาจจะให้เขียนลงไปเสียให้ถูกต้องก็ได้ ดังมีต่อไปนี้เป็นคือ

1. ถ้าตั๋วแลกเงินฉบับใดไม่ระบุเวลาใช้เงินไว้บนตัว กฎหมายให้ถือว่าตั๋วแลกเงินใบนั้นกำหนดใช้เงินกันเมื่อได้เห็นตั๋ว หมายความว่าต้องนำไปให้ผู้จ่ายได้เห็นตัวนั้น แล้วถึงจะขึ้นเงินจากผู้จ่ายได้

2. ถ้าตั๋วแลกเงินฉบับใดไม่ระบุสถานที่ใช้เงินไว้บนตัว กฎหมายให้ถือเอาภูมิลำเนาของผู้จ่ายเป็นสถานที่ใช้เงิน ตามปกติแล้วตั๋วแลกเงินทุกฉบับต้องใช้เงินกัน ณ ภูมิลำเนาของผู้จ่าย เพราะผู้จ่ายเป็นคนจ่ายเงินและเป็นการสะดวกต่อผู้จ่ายที่จะรอจ่ายอยู่ที่บ้านของตนเอง แต่ก็มีตั๋วแลกเงินบางฉบับที่ผู้สั่งจ่ายอาจจะเอาใจผู้รับเงิน ก็เลยกำหนดไว้บนตัวระบุสถานที่ใช้เงินให้ต่างไปจากภูมิลำเนาของผู้จ่าย อย่างนี้เมื่อถึงกำหนดใช้เงินกัน ก็ต้องไปจ่ายกัน ณ สถานที่ที่กำหนดไว้บนตัวนั้น แต่ถ้าผู้สั่งจ่ายไม่ได้กำหนดสถานที่ใช้เงินไว้ต่างหากจากภูมิลำเนาของผู้จ่าย แล้วกฎหมายถือว่า ตั๋วแลกเงินใบนั้นต้องจ่ายเงินกัน ณ ภูมิลำเนาของผู้จ่าย

3. ถ้าตัวแลกเงินไม่แสดงให้ปรากฏสถานที่ออกตัว กฎหมายให้ถือว่าตัวเงินนั้นได้ออก ณ ภูมิลำเนาของผู้สั่งจ่าย ปกติแล้วผู้สั่งจ่ายตัวเงินจะออกตัวเงิน ณ ภูมิลำเนาที่ตนอยู่เสมอ แต่บางครั้งผู้สั่งจ่ายอาจจะไปออกตัวเงิน ณ สถานที่อื่นก็ได้ ถ้าออก ณ สถานที่ใด ผู้สั่งจ่ายควรจะเขียนลงไปบนตัวด้วยว่าตัวใบนี้ได้ออก ณ ที่ใด เพื่อจะได้ทราบสถานที่ออกตัวเวลามีปัญหาจะได้ไม่ต้องถกเถียงกัน แต่ถ้าผู้สั่งจ่ายไม่ได้เขียนไว้บนตัวเรื่องสถานที่ออกตัวนี้ กฎหมายให้ถือว่าตัวเงินใบนั้นออก ณ ภูมิลำเนาของผู้สั่งจ่ายนั่นเอง

4. ถ้าตัวแลกเงินมิได้ลงวันออกตัวไว้ กฎหมายให้ผู้ทรงที่ชอบด้วยกฎหมายทำการโดยสุจริต จดวันที่ถูกต้องลงไปก็ได้ ปกติแล้วตัวเงินทุกฉบับจะต้องมีวันออกตัวไว้ บางทีผู้สั่งจ่ายลืมเขียนลงไปตัวเงินใบนี้ก็ไม่เสียแต่ประการใด ใช้ได้ แต่กฎหมายก็ให้ผู้ทรงที่ชอบด้วยกฎหมายของตัวใบนี้เขียนวันที่คิดว่าเป็นวันออกตัวที่แท้จริงลงไปได้ แต่การทำเช่นนี้ต้องทำโดยสุจริตด้วยนะ ไม่ใช่รู้อยู่แล้วว่าวันที่แท้จริงควรจะเป็นวันนั้น แต่กลับไปเขียนวันอื่น ๆ ที่ไม่ใช่วันที่แท้จริงลงไปเพื่อหวังผลอายุความของตัวเป็นต้น อย่างนี้ใช้ไม่ได้

ดอกเบี้ยในตัวแลกเงิน

มาตรา 911 บัญญัติไว้ว่า “ผู้สั่งจ่ายจะเขียนข้อความกำหนดลงไว้ว่าจำนวนเงินอันจะพึงใช้นั้นให้คิดดอกเบี้ยด้วยก็ได้และในกรณีเช่นนี้ ถ้ามิได้กล่าวลงไว้เป็นอย่างอื่น ท่านว่าดอกเบี้ยย่อมคิดแต่วันที่ลงในตัวเงิน”

ดอกเบี้ยตามกฎหมายนั้นก็คือร้อยละ 15 ต่อปี ในการออกตัวแลกเงินของผู้สั่งจ่าย ผู้สั่งจ่ายอาจจะเขียนข้อความกำหนดไว้บนตัวเงินว่า เวลาใช้เงินกันนั้นให้คิดดอกเบี้ยได้ร้อยละเท่านี้เท่านี้ก็ได้ แต่ไม่เกินจากที่กฎหมายกำหนดไว้ ถ้าเขียนไว้เช่นนี้ เวลาตัวเงินนี้ถึงกำหนด ผู้ใช้เงินจะต้องจ่ายทั้งเงินเต็มตามราคาในตัวและดอกเบี้ยของเงินนั้นตามอัตราดอกเบี้ยที่กำหนดไว้ด้วยจะไม่จ่ายไม่ได้ แต่ถ้าผู้สั่งจ่ายไม่ได้เขียนกำหนดอัตราดอกเบี้ยไว้ เวลาตัวแลกเงินนั้นถึงกำหนดใช้เงิน ผู้ใช้เงินก็จะต้องจ่ายดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 5 ต่อปีของจำนวนเงินในตัวเงินนั้นด้วยเพราะกฎหมายบัญญัติไว้ต้องจ่ายให้แก่ผู้ทรงไปตั้งที่บัญญัติไว้ในมาตรา 968 ฉะนั้นจึงเห็นได้ว่าเรื่องตัวแลกเงินนี้ ไม่ว่าผู้สั่งจ่ายจะเขียนเรื่องอัตราดอกเบี้ยไว้หรือไม่ก็ตาม ผู้ทรงก็

ยอมคิดดอกเบี้ยจากเงินตามราคาตัวเงินนั้นได้เสมอ

ผู้สั่งจ่าย ผู้จ่าย และผู้รับเงิน อาจเป็นคนเดียวกันก็ได้

มาตรา 912 บัญญัติว่า “อันตัวแลกเงินนั้นจะออกสั่งให้ใช้เงินตามคำสั่งของผู้สั่งจ่ายก็ได้

อนึ่งจะสั่งจ่ายเอาจากตัวผู้สั่งจ่ายเอง หรือสั่งจ่ายเพื่อบุคคลภายนอกก็ได้”

จากตัวบทมาตรา 912 นี้ จะเห็นได้ว่า ถึงแม้ตามคำนิยามของตัวแลกเงินว่ามีบุคคลเกี่ยวข้องอยู่ 3 ฝ่ายนั่นคือ ผู้สั่งจ่าย ผู้จ่าย และผู้รับเงิน ทั้ง 3 ชื่อไม่จำเป็นเสมอไปว่าจะต้องมี 3 คน แต่อาจมีเพียง 2 คน หรือก็ได้ ดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา 912 นี้ และเรื่องนี้ได้อธิบายมาแล้วเมื่อกล่าวถึงในมาตรา 908 จึงไม่ขอกล่าวอีก

กำหนดวันใช้เงินตามตัวแลกเงิน

มาตรา 913 บัญญัติว่า “อันวันถึงกำหนดของตัวแลกเงินนั้น ท่านว่ายอมเป็นอย่างใดอย่างหนึ่งดังกล่าวต่อไปนี้คือ

1. ในวันใดวันหนึ่งที่กำหนดไว้ หรือ
2. เมื่อสิ้นระยะเวลาอันกำหนดไว้ นับแต่วันที่ลงในตัวนั้น หรือ
3. เมื่อทวงถาม หรือเมื่อได้เห็น หรือ
4. เมื่อสิ้นระยะเวลาอันกำหนดไว้ นับแต่ได้เห็น”

เมื่อเวลาที่ผู้สั่งจ่ายจะออกตัวแลกเงินนั้น ผู้สั่งจ่ายจะต้องกำหนดวันใช้เงินของตัวแลกเงินนั้นไว้ด้วย เพื่อจะได้รู้ว่าจะใช้เงินกันเมื่อใด ซึ่งกำหนดวันใช้เงินของตัวแลกเงินนี้ กฎหมายได้บัญญัติไว้ในมาตรา 913 ว่าไว้ถึง 4 หัวข้อที่จะให้ผู้สั่งจ่ายเลือกเขียนเอาเอง ชอบอันไหนเขียนลงไปบนตัวแลกเงินเลย

อธิบาย 1 ในวันใดวันหนึ่งที่กำหนดไว้ หมายถึง วัน เดือน ปี ตามวันปฏิทินที่แน่นอน เช่นวันที่ 30 เมษายน 2526 หรือวันปิยะมหาราช ซึ่งหมายถึงวันที่ 23 ตุลาคม ของปีนั้นเป็นต้น อย่างนี้ดูง่ายไม่มีปัญหาต้องมานั่งคิดคำนวณนับกัน

อธิบาย 2 เมื่อสิ้นระยะเวลาอันกำหนดไว้ นับแต่วันที่ลงในตัวนั้น เช่น 60 วัน นับแต่วันที่ลงในตัวนี้ให้จ่ายเงินแก่นายแดง เป็นต้น ซึ่งหมาย

ความว่าต้องดูวันที่ลงในตัวเป็นหลักว่าวันที่เท่าใด เดือนอะไร ปีอะไร แล้วนำไปให้ครบ 60 วัน หลังจากครบ 60 วัน ถึงจะจ่ายเงินให้แก่ผู้ทรงไป

อธิบาย 3 เมื่อทวงถามหรือเมื่อได้เห็น ผู้สั่งจ่ายอาจจะเขียนกำหนดวันใช้เงินว่า ให้ใช้เงินเมื่อทวงถาม หรือเมื่อได้เห็น อย่างนี้เราก็ต้องตีความว่าใครเป็นผู้ทวงถาม และใครเป็นผู้ได้เห็นตัวเมื่อดูจากกฎหมายแล้ว จะเห็นได้ว่า ผู้ที่จะทวงถามให้ผู้จ่าย จ่ายเงินได้ก็คือผู้ทรงตามกฎหมายนั่นเอง ฉะนั้นเมื่อใดที่ผู้ทรงตามกฎหมายได้ตัวแลกเงินมา โดยตัวนั้นได้กำหนดว่าใช้เงินเมื่อทวงถาม เช่นนี้ผู้ทรงนั้นก็นำตัวใบนี้ไปหาผู้จ่าย พร้อมกับทวงถามให้ผู้จ่าย จ่ายเงินได้ทันที ไม่ต้องไปปรอถามกำหนดระยะเวลาอะไรอีกแล้ว กฎหมายถือว่าตัวเงินถึงกำหนดใช้เงินเมื่อถูกทวงถาม ส่วนผู้จ่ายจะจ่ายหรือไม่ก็สุดแล้วแต่ผู้จ่ายจะพึงปรารถนาตามกฎหมายไม่บังคับ

ส่วนคำว่า เมื่อได้เห็นตัวนั้น หมายความว่าถึงผู้จ่ายเป็นคนเห็นตัว และการที่ผู้จ่ายจะเห็นตัวนั้นได้ก็ต้องผู้ทรงนำไปยื่นให้ผู้จ่ายดูถึงจะเห็นได้ ไม่ใช่ตัวมันลอยมาหาผู้จ่ายเอง เมื่อใดผู้จ่ายเห็นตัวแล้วกฎหมายก็บอกว่านั้นแหละเป็นวันถึงกำหนดใช้เงินของตัวแลกเงินใบนั้น

อธิบาย 4 เมื่อสิ้นระยะเวลาอันกำหนดไว้นับแต่ได้เห็น กำหนดใช้เงินข้อ 4 นี้คล้าย ๆ กับข้อ 2 โดยกำหนดระยะเวลาไว้ด้วยว่าเมื่อครบ 60 วัน นับแต่ได้เห็นตัวแล้วถึงจะถือว่าใช้เงินกัน อย่างนี้ผู้ทรงก็ต้องนำตัวไปให้ผู้จ่ายเห็นเสียก่อน เมื่อเห็นวันใดก็จดไว้ แล้วนับไปให้ครบ 60 วัน เมื่อใดก็จะจ่ายเงินกันต่อไปในวันถัดจากวันที่ครบนั้น

ความรับผิดชอบของผู้สั่งจ่ายหรือผู้สลักหลัง

มาตรา 914 บัญญัติไว้ว่า “บุคคลผู้สั่งจ่าย หรือสลักหลังตัวแลกเงิน ย่อมเป็นอันสัญญาว่า เมื่อตัวนั้นได้นำยื่นโดยชอบแล้วจะมีผู้รับรองและใช้เงินตามเนื้อความแห่งตัวถ้าและตัวแลกเงินนั้นเขาไม่เชื่อถือโดยไม่ยอมรับรองก็ดี หรือไม่ยอมจ่ายเงินก็ดี ผู้สั่งจ่ายหรือผู้สลักหลังก็จะใช้เงินแก่ผู้ทรง หรือแก่ผู้สลักหลังคนหลัง ซึ่งต้องถูกบังคับให้ใช้เงินตามตัวนั้น ถ้าหากว่าได้ทำถูกต้องตามวิธีการในข้อไม่รับรองหรือไม่จ่ายเงินนั้นแล้ว”

มาตรา 914 นี้ได้บัญญัติถึงความรับผิดชอบของผู้สั่งจ่ายตัวแลกเงิน และผู้ที่ได้อินตัวแลกเงินชนิดระบุชื่อโดยการสลักหลัง นอกจากจะต้องรับ

ผิดตามตัวในฐานะที่ได้ลงลายมือชื่อในตัวตามมาตรา 900 แล้ว ทั้งสองคนนี้
ยังต้องรับผิดชอบในฐานะเป็นผู้ส่งจ่ายตัวหรือเป็นผู้ที่สลักหลังตัวโอนต่อไปด้วย
ตามมาตรา 914 นี้ด้วย ซึ่งได้วางหลักเกณฑ์ไว้ว่า ในกรณีต่อไปนี้ผู้ส่ง
จ่าย หรือผู้สลักหลังโอนตัว จะต้องรับผิดชอบต่อผู้ทรงโดยชอบด้วย
กฎหมาย หรือต่อผู้สลักหลังคนหลังซึ่งต้องถูกบังคับให้ใช้เงินตามตัวนั้น
คือ ประเด็นแรก

1. ในกรณีที่ตัวแลกเงินนั้นยังไม่ถึงกำหนดใช้เงิน เมื่อผู้ทรงได้นำ
ตัวไปยื่นให้ผู้จ่ายรับรอง แล้วผู้จ่ายไม่รับรอง

2. แล้วผู้ทรงได้ทำคำคัดค้าน ถูกต้องตามกฎหมายแล้ว

ประเด็นที่สอง

1. ในกรณีที่ตัวแลกเงินนั้นถึงกำหนดใช้เงินแล้วเมื่อผู้ทรงได้นำตัว
ไปยื่นให้ผู้จ่ายใช้เงิน แล้วผู้จ่ายไม่ยอมจ่ายเงินให้

2. แล้วผู้ทรงได้ทำคำคัดค้านถูกต้องตามกฎหมายแล้ว

จากหลักเกณฑ์ทั้ง 2 ประเด็นนี้จะเห็นได้ว่าผู้ส่งจ่ายหรือผู้สลักหลัง
โอนตัวจะต้องรับผิดชอบตามตัวแลกเงินนั้นต่อเมื่อตัวนั้นได้ขาดความเชื่อถือ
โดยผู้จ่ายไม่รับรองหรือไม่ใช้เงินแล้ว และผู้ทรงได้ทำคำคัดค้านโดยถูกต้อง
ตามกฎหมายแล้ว ถึงจะไล่เบี้ยผู้ส่งจ่ายหรือผู้สลักหลังในตัวนั้นได้

สิทธิในการเขียนข้อกำหนดลงบนตัวแลกเงินโดยผู้ส่งจ่ายหรือ ผู้สลักหลัง

มาตรา 915 ได้บัญญัติว่า “ผู้ส่งจ่ายตัวแลกเงินและผู้สลักหลังคนใด ๆ
ก็ที่จะจดข้อกำหนดซึ่งจะกล่าวต่อไปนี้ลงไว้ชัดเจนในตัวนั้นก็ได้ คือ

1. ข้อกำหนดลงล่าง หรือจำกัดความรับผิดชอบของตนเองต่อ
ผู้ทรงตัวเงิน

2. ข้อกำหนดยอมลดละให้แก่ผู้ทรงตัวเงินซึ่งมีหน้าที่ทั้งหลายอัน
ผู้ทรงจะพึงต้องมีแก่ตนบางอย่างหรือทั้งหมด

ตามปกติกฎหมายตัวเงินได้บัญญัติไว้ในมาตรา 899 ว่าข้อความใด
ถ้ากฎหมายไม่ได้บอกไว้ให้เขียนบนตัวเงินได้ ถ้าเขียนลงไปก็จะมีผลแต่
อย่างใด และไม่ได้ทำให้ตัวเงินนั้นเสียหายแต่ประการใด แต่ถ้าข้อความ
ใดกฎหมายบัญญัติว่าให้เขียนลงไปได้อย่างนี้เมื่อเขียนลงไปแล้วก็มีผลผูกพัน

ทางกฎหมายสามารถใช้บังคับให้เป็นไปตามข้อความนั้น ๆ ได้

มาตรา 915 นี้กฎหมายให้อำนาจผู้สั่งจ่ายหรือผู้สลักหลังจะเขียนข้อกำหนดอันใดลงไปในตัวเงินนั้นได้ ถ้าข้อกำหนดเหล่านั้นเป็นข้อกำหนดลบล้างหรือจำกัดความรับผิดของตนเอง หรือข้อกำหนดยอมลดละหน้าที่ให้แก่ผู้ทรง

ข้อกำหนดลบล้าง หมายความว่าถึงข้อกำหนดที่ลบล้างความรับผิดชอบที่มีต่อตัวเงินนั้นทั้งหมด การเขียนข้อกำหนดลบล้างนี้ ถ้าผู้สั่งจ่ายหรือผู้สลักหลังเขียนลงไปแล้ว ตามปกติก็คุ้มครองเฉพาะคนที่เขียนลงไปเท่านั้น เว้นเสียแต่ข้อความที่เขียนนั้น ดีความแล้วครอบคลุมผู้ที่ลงลายมือชื่อทุกคนในตั๋วเงินให้ไม่ต้องรับผิดอย่างนี้ก็ได้ เช่น ถ้าเขียนว่า “ตั๋วแลกเงินใบนี้จะไล่เบี้ยข้าพเจ้าไม่ได้” อย่างนี้ก็หมายความว่าคนที่เขียนลงไปคนเดียวเท่านั้นที่ไม่ต้องรับผิดชอบตามตัวเงินนั้น แต่ถ้าเขียนว่า “ตั๋วแลกเงินใบนี้ให้ปราศจากการไล่เบี้ย” อย่างนี้ก็หมายความว่าตั๋วใบนี้จะไล่เบี้ยจากใคร ๆ ที่ลงลายมือชื่อในตัว ให้ต้องรับผิดตามตัวเงินนี้ไม่ได้เลย

ฉะนั้นการตีความว่าจะครอบคลุมคนเดียวหรือทุกคนในตัว จะต้องดูข้อความที่เขียนไว้ว่าหมายถึงแค่ไหนเพียงไรเป็นหลักพิจารณา

ข้อจำกัดความรับผิด หมายความว่าถึงข้อกำหนดที่เขียนลงไปบนตั๋วเพื่อให้ตนเองรับผิดน้อยกว่าจำนวนเงินที่ปรากฏบนตั๋วแลกเงินนั้น เช่นตั๋วแลกเงินราคา 10,000 บาท ผู้สั่งจ่ายหรือผู้สลักหลังเขียนข้อจำกัดความรับผิดลงไว้ว่า “ข้าพเจ้าขอรับผิดเพียง 5,000 บาท แล้วเซ็นชื่อกำกับไว้” อย่างนี้ก็หมายความว่า ตัวใบนี้ถ้ามีการไล่เบี้ยกันผู้สั่งจ่ายหรือผู้สลักหลังที่เขียนข้อจำกัดความรับผิดไว้ ก็จะถูกไล่เบี้ยให้รับผิดได้เพียง 5,000 บาทเท่านั้น

ข้อกำหนดยอมลดละให้แก่ผู้ทรงตัวเงิน หมายความว่าตามกฎหมายตัวเงินได้วางระเบียบปฏิบัติให้ผู้ทรงต้องทำตาม อย่างเช่น ถ้าตัวขาดความเชื่อถือตามมาตรา 959 เนื่องจากผู้ขายไม่รับรองตัว หรือไม่จ่ายเงินให้แก่ผู้ทรง ก่อนที่ผู้ทรงจะมีสิทธิไล่เบี้ยให้ผู้สั่งจ่ายและผู้สลักหลังทุกคนต้องรับผิดชอบตามตัวเงินนั้น ผู้ทรงจะต้องไปจัดการทำคำคัดค้านขึ้นเสียก่อน อันนี้เป็นระเบียบปฏิบัติที่กฎหมายตัวเงินกำหนดไว้ ถ้าผู้สั่งจ่ายหรือผู้สลักหลังประสงค์จะเขียนข้อกำหนดยอมยกเว้นให้ผู้ทรงไม่ต้องทำคำคัดค้านโดย

ให้มีสิทธิไล่เบียดได้ทันที เมื่อตัวเงินนั้นขาดความเชื่อถือเลยก็ได้ เช่นเขียนข้อ
กำหนดว่า “ไม่ต้องทำคำคัดค้าน” อย่างนี้ก็มิใช่ผลเป็นประโยชน์ต่อผู้ทรงที่ไม่
จำต้องทำคำคัดค้านเมื่อตัวขาดความเชื่อถือ

กฎหมายตัวเงินคุ้มครองผู้ทรงที่สุจริตและถูกต้องเสมอ

มาตรา 916 บัญญัติไว้ว่า “บุคคลทั้งหลายผู้ถูกฟ้องในมูลตัวแลกเงิน
หาอาจจะต่อสู้ผู้ทรงด้วยข้อต่อสู้อันอาศัยความเกี่ยวพันกันเฉพาะบุคคล
ระหว่างตนกับผู้สั่งจ่ายหรือกับผู้ทรงคนก่อน ๆ นั้นได้ไม่ เว้นแต่การโอนจะได้
มีขึ้นด้วยคบคิดกันฉ้อฉล”

กฎหมายตัวเงินเป็นกฎหมายเอกเทศสัญญา ที่มีลักษณะเฉพาะของ
ตัวเองแตกต่างจากกฎหมายทั่ว ๆ ไป ที่วางหลักไว้ว่า “ผู้รับโอนย่อมไม่มีสิทธิ
ดีกว่าผู้โอน” หมายความว่า ถ้าผู้โอนมีสิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบ
อย่างไร ผู้รับโอนก็ย่อมมีสิทธิหน้าที่ และความรับผิดชอบอย่างนั้นจะดีกว่าผู้
โอนไม่ได้ แต่กฎหมายตัวเงินพิเศษได้กำหนดคุ้มครองผู้รับโอนไว้ว่า ถ้าผู้รับ
โอนคนนั้นเป็นผู้สุจริต และเป็นผู้ทรงที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว ถึงแม้ผู้โอนที่
โอนตัวมาให้เห็นจะไม่มีสิทธิในตัวก็ตาม ผู้รับโอนนั้นก็จะมีสิทธิที่จะเรียกให้ผู้
ที่ลงลายมือชื่อในตัวทุกคนให้รับผิดชอบตามตัวเงินนั้นได้

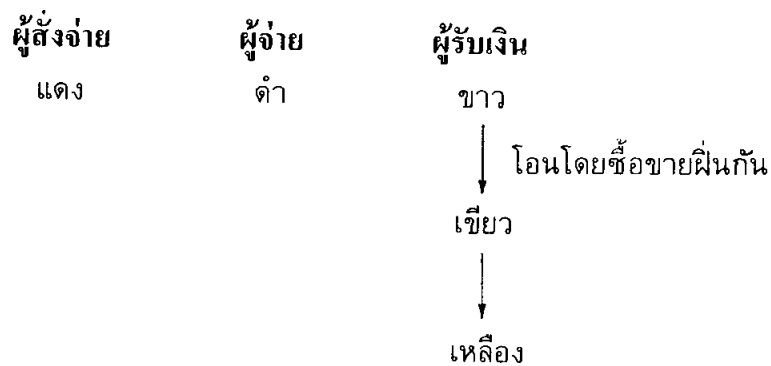
จากตัวบทมาตรา 916 นี้ หมายความว่า ผู้ทรงที่ชอบด้วยกฎหมาย
คนใดได้รับตัวมาโดยตนเองสุจริต มิได้คบคิดฉ้อฉลกับผู้โอนตัวมาให้ตน
แต่ประการใด ผู้ทรงคนนั้นจะมีสิทธิฟ้องให้ผู้ลงลายมือชื่อในตัวต้องรับผิด
ชอบตามเนื้อความแห่งตัวเงินนั้นได้ทุกคน ผู้ที่ถูกไล่เบียดจะอ้างข้อต่อสู้อัน
อาศัยความเกี่ยวพันระหว่างตนกับผู้สั่งจ่ายหรือตนกับผู้ทรงคนก่อน ๆ นั้นมา
ต่อสู้ ผู้ทรงที่ชอบด้วยกฎหมายและสุจริตนั้นไม่ได้

ตัวอย่างที่ 1

แดงออกตัวแลกเงินสั่งจ่ายเงินให้ขาว ขาวได้โอนตัวเงินใบนี้ให้
เขียวเป็นค่าตอบแทนที่ซื้อผืนจากเขียว เขียวได้โอนตัวต่อไปให้เหลือง เหลือง
รับตัวที่โอนมาจากเขียวโดยสุจริต มิทราบการซื้อขายผืนระหว่างขาวกับ
เขียวแต่อย่างใด ดังนั้นเมื่อตัวแลกเงินนี้ถึงกำหนดใช้เงิน เหลืองสามารถใช้สิทธิ
ไล่เบียดเขียว ขาว และแดงได้ เพราะบุคคลเหล่านี้ได้ลงลายมือชื่อในตัว
จะต้องรับผิดชอบตามเนื้อความแห่งตัวเงินนั้นตามมาตรา 900 และต้องรับผิดใน

ฐานะ เขียวและขาว เป็นผู้สละหลังตัว ส่วนแดงรับผิดชอบในฐานะผู้ส่งจ่ายตัว เขียวจะอ้างว่า “ตัวใบนี้เป็นโมฆะเนื่องจากสัญญาซื้อขายผิดระหว่างตนกับขาวเป็นสิ่งที่ผิดกฎหมาย ฉะนั้นตัวเงินที่ขาวให้มาเป็นค่าฝิ่นนั้นจึงใช้ไม่ได้ เป็นโมฆะ ดังนั้นเหลืองจึงไม่มีสิทธิฟ้องเขียวได้ตามตัวแลกเงินใบนี้” ข้ออ้างของเขียวเหล่านี้จะยกขึ้นมาต่อสู้กับเหลืองซึ่งเป็นผู้ทรงที่ชอบด้วยกฎหมายและสุจริตไม่ได้ เพราะเหลืองไม่ทราบการซื้อขายผิดโดยใช้ตัวเงินระหว่างขาวกับเขียวแต่อย่างใด

รูปตามตัวอย่างที่ 1

ตัวอย่างที่ 2

สมมติตัวอย่างเช่นเดียวกับตัวอย่างที่ 1 เหลืองมีสิทธิฟ้องไล่เบี้ยให้เขียวชำระเงินตามตัวแลกเงินให้แก่ตนได้ สมมติว่าเขียวเป็นผู้ทรงที่สวมสิทธิของเหลือง เนื่องจากชำระเงินให้แก่เหลืองไปแล้ว มีปัญหาว่าเขียวจะไล่เบี้ยขาว และแดงได้หรือไม่ ขอดตอบว่าเขียวไม่มีสิทธิไล่เบี้ยขาว และแดงได้ เพราะกฎหมายจะไม่คุ้มครองเขียวเนื่องจากเขียวไม่สุจริต ทราบดีว่าตัวแลกเงินที่ขาวมอบให้ตนมานั้นเป็นค่าตอบแทนการซื้อฝิ่นจากตนไป ซึ่งการซื้อฝิ่นกันนี้เป็นสิ่งที่ผิดกฎหมาย ตัวเงินที่ชำระหนี้ที่ผิดกฎหมายนี้จึงใช้ไม่ได้ ฉะนั้นขาวและแดงสามารถยกข้อต่อสู้อันนี้ ขึ้นต่อสู้เขียวได้เพราะเขียวไม่สุจริต ไม่ได้ได้รับความคุ้มครองจากกฎหมายตามมาตรา 916 นี้

ข้อสังเกต มาตรา 916 นี้ กฎหมายจะคุ้มครองผู้ทรงตัวเงินที่ขอบด้วยกฎหมายและรับตัวนั้นมาโดยสุจริตมิได้มีการฉ้อฉลคบคิดกับผู้ซึ่งลงลายมือชื่อในตัวโดยหวังผลประโยชน์เพื่อตนเองหรือผู้อื่นทั้งสิ้น แต่หลักกฎหมายข้อนี้มีข้อยกเว้น กล่าวคือถึงแม้ผู้ทรงนั้นจะสุจริตและเป็นผู้ทรงโดยชอบกฎหมายก็ตาม แต่ถ้าปรากฏว่าข้อต่อสู้ที่ยกขึ้นมาเป็นข้อต่อสู้ผู้ทรงนั้น เป็นข้อต่อสู้เกี่ยวกับตัวแลกเงินนั้นเอง เช่น ตัวนั้นขาดอายุความใช้เงินแล้ว หรือตัวแลกเงินนั้นมีข้อความไม่ครบสมบูรณ์ตามมาตรา 909 ซึ่งมีผลใช้ไม่ได้ตามกฎหมาย หรือผู้ทรงมิได้ทำคำคัดค้านภายในกำหนดที่กฎหมายได้วางระเบียบไว้ หลังจากที่ตัวขาดความเชื่อถือแล้ว สิ่งเหล่านี้ยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้ผู้ทรงที่สุจริตและชอบด้วยกฎหมายนั้นได้

การโอนตัวแลกเงินชนิดระบุชื่อผู้รับเงิน

มาตรา 917 ได้บัญญัติว่า “อันตัวแลกเงินทุกฉบับ ถึงแม้ว่าจะมิใช่ส่งจ่ายให้แก่บุคคลเพื่อเขาสั่งก็ตาม ท่านว่าย่อมโอนให้กันได้ด้วยสลักหลังและส่งมอบ

เมื่อผู้สั่งจ่ายเขียนลงในด้านหน้าแห่งตัวแลกเงินว่า “เปลี่ยนมือไม่ได้” ตั้งนี้ก็ดี หรือเขียนคำอื่นอันได้ความเป็นทำนองเช่นเดียวกันนั้นก็ดี ท่านว่าตัวเงินนั้นย่อมจะโอนให้กันได้แต่โดยรูปการและด้วยผลของการโอนสามัญ

อนึ่งตัวเงินจะสลักหลังให้แก่ผู้จ่ายก็ได้ ไม่ว่าผู้จ่ายจะได้รับรองตัวนั้นหรือไม่หรือจะสลักหลังให้แก่ผู้สั่งจ่าย หรือให้แก่คุณสัญญาฝ่ายอื่นใดแห่งตัวเงินนั้นก็ดี ส่วนบุคคลทั้งหลายเหล่านี้ก็ย่อมจะสลักหลังด้วยตัวเงินนั้นต่อไปอีกได้”

จากตัวบทมาตรา 917 วรรค 1 นี้ หมายความว่าเป็นตัวแลกเงินชนิดระบุชื่อผู้รับเงิน หรืออาจจะกล่าวว่าเป็นตัวแลกเงินชนิดระบุชื่อเฉพาะก็ได้ ซึ่งตัวแลกเงินประเภทนี้เวลาจะโอนกันต่อไป ผู้เป็นเจ้าของตัวหรือผู้โอนจะต้องทำการสลักหลังตัวเสียก่อน หลังจากนั้นจึงจะส่งมอบตัวนี้ให้แก่ผู้รับโอน ถึงจะถือว่าการโอนนั้นถูกต้องตามกฎหมาย

สำหรับการสลักหลังตัวกฎหมายให้ทำได้ 2 วิธีด้วยกัน คือ

1. **วิธีสลักหลังลอย** หมายความว่า ผู้โอนได้ทำการลงลายมือชื่อของตนลงไปด้านหลังตัวใบนั้นแล้วส่งมอบตัวให้แก่ผู้รับโอนไป ผู้รับโอนก็เป็นผู้ทรงตามกฎหมายต่อไป ถ้าต่อมาผู้รับโอนคนนี้ซึ่งกลายมาเป็นเจ้าของตัวแล้วอยากจะทำโอนตัวต่อไปก็ทำได้ถึง 3 วิธีด้วยกันคือ

1. **ส่งมอบตัวไปเลย** โดยตัวเองไม่ประสงค์จะรับผิดชอบตัวนี้ก็ได้

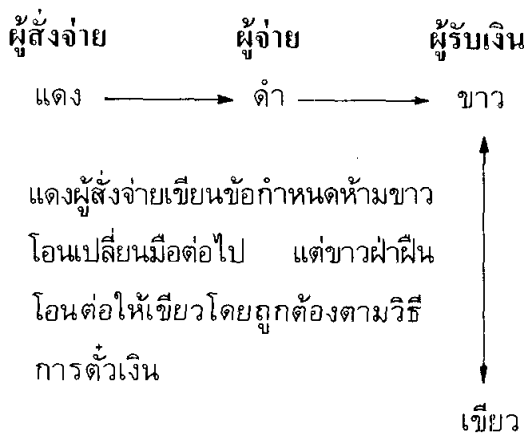
2. **สลักหลังลอยต่อไป** อย่างนี้ก็ทำโดยวิธีเดียวกันคือเซ็นแต่ชื่อผู้โอนลงไปด้านหลังตัวเท่านั้นพร้อมกับส่งมอบตัวต่อไป การโอนแบบนี้ผู้โอนจะต้องรับผิดชอบตัวเพราะได้ลงลายมือชื่อบนตัวในฐานะผู้สลักหลังตัวแล้ว

3. **สลักหลังเฉพาะหรือสลักหลังระบุชื่อผู้รับโอนต่อไป** หมายถึงผู้โอนได้เขียนชื่อผู้รับโอนจะลงเลย แล้วตนเองได้ลงลายมือชื่อกำกับไว้พร้อมกันนั้นก็ส่งมอบตัวต่อไป การโอนแบบนี้ผู้โอนก็ต้องรับผิดชอบตัว เพราะได้ลงลายมือชื่อบนตัวในฐานะผู้สลักหลังตัวเช่นกัน

2. **วิธีสลักหลังเฉพาะ** หมายความว่าผู้โอนได้เขียนชื่อของผู้รับโอนลงไปบนด้านหลังตัว จากนั้นผู้โอนก็ได้ลงลายมือชื่อของตนกำกับไว้ในฐานะผู้โอน จากนั้นก็ส่งมอบตัวให้แก่ผู้รับโอนต่อไป อย่างนี้ผู้รับโอนตัวแบบนี้มากก็กลายเป็นผู้ทรงตามกฎหมายของตัวชนิดนี้ ถ้าต่อมาผู้ทรงคนนี้อาจจะโอนตัวต่อไปก็ทำได้โดย 2 วิธีเท่านั้น คือ 1 สลักหลังลอยต่อไป และ หรือ 2 สลักหลังเฉพาะระบุชื่อผู้รับโอนต่อไปก็ได้

มาตรา 917 วรรค 2 ในการออกตั๋วแลกเงินของผู้สั่งจ่ายนี้ ในบางกรณีเมื่อผู้สั่งจ่ายออกตั๋วให้แก่ผู้รับเงินคนใดไปแล้วก็มีความปรารถนาไม่อยากจะให้ผู้รับเงินคนนั้นโอนตัวต่อไปอีกซึ่งกฎหมายตัวเงินก็เปิดโอกาสให้ผู้สั่งจ่ายทำได้โดยต้องเขียนข้อกำหนดห้ามนี้ไว้ด้านหน้าแห่งตั๋วแลกเงินนั้นว่า “ห้ามเปลี่ยนมือ” ถ้าเป็นเช่นนี้ผู้รับเงินคนใดที่ถูกห้ามเปลี่ยนมือต่อไป ก็จะโอนตั๋วแลกเงินนี้ต่อไปไม่ได้ในวิธีของตัวเงิน ถ้าฝ่าฝืนโอนต่อไปเมื่อใด ผู้ที่รับโอนต่อไปถึงแม้กฎหมายจะถือว่าเป็นผู้ทรงตามกฎหมายก็ตามก็ไม่มียุติฟ้องผู้สั่งจ่ายคนที่เขียนห้ามนั้นได้ ผู้ทรงคนนั้นได้แต่จะฟ้องให้ผู้รับเงินคนที่ฝ่าฝืนข้อกำหนดการเปลี่ยนมือที่โอนตัวให้ตนเท่านั้นรับผิดชอบตัวเงินนั้นได้

ตัวอย่าง

ตามตัวอย่างนี้ เชียว เป็นผู้ทรงตามกฎหมายเพราะขาวโอนตัวมาให้ โดยถูกต้องวิธีการของตัวเงินแล้ว แต่เชียวจะฟ้องแดงผู้ส่งจ่ายไม่ได้ เพราะแดงได้เขียนข้อกำหนดห้ามขาวเปลี่ยนมือต่อไป แต่ปัญหานี้ขาวฝ่าฝืนข้อกำหนดของแดง กลับโอนต่อให้เชียว ดังนี้ แดงหลุดพ้นไม่ต้องรับผิดชอบเชียว ตามมาตรา 917 วรรค 2 แต่เชียวใช้สิทธิไล่เบี้ยขาวได้ในฐานะเป็นผู้ที่ลงลายมือชื่อในตัวและต้องรับผิดชอบในฐานะเป็นผู้สละหลังโอนตัวให้ตนได้ตามมาตรา 900 และมาตรา 914

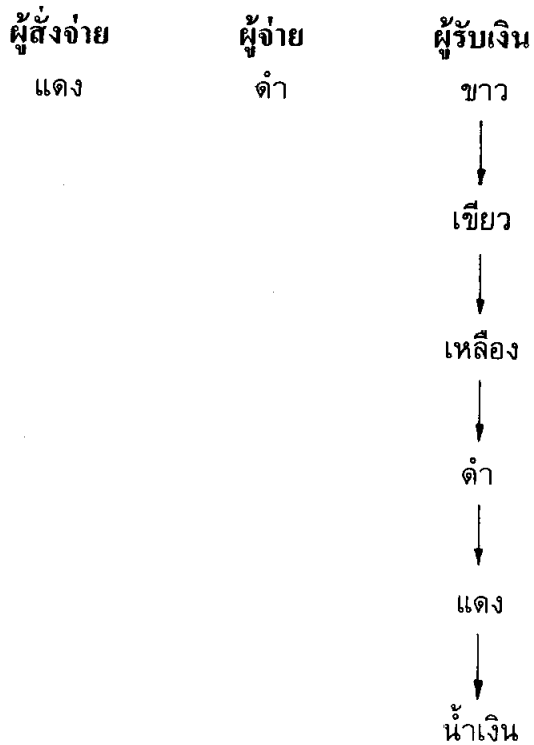
สมมติว่า เมื่อขาวจ่ายเงินให้เชียวแล้วมีปัญหาว่า ขาว จะไล่เบี้ยแดง ผู้ส่งจ่ายได้หรือไม่ ผู้เขียนมีความเห็นว่า แดง เพียงแต่ประสงค์ห้ามขาวโอนต่อไปให้บุคคลที่ 3 เท่านั้น ถ้าขาวโอนต่อไปแดง จะไม่รับผิดชอบต่อบุคคลที่ 3 ที่เป็นผู้รับโอนนั้น แต่ถ้าตัวแลกเงินนั้นยังอยู่ที่ขาว และขาวเป็นผู้ทรงตามกฎหมายอยู่ แดงก็ยังคงรับผิดชอบต่อขาวอยู่ตามกฎหมายตัวเงิน ฉะนั้นปัญหานี้เมื่อขาวกลับมาเป็นผู้ทรงอย่างเดิม ก็เสมือนว่าขาวมิได้โอนต่อไปให้ใครแต่อย่างใด ดังนั้นขาวย่อมมีสิทธิไล่เบี้ยให้แดงต้องรับผิดชอบตามกฎหมายตัวเงินในฐานะที่แดงเป็นผู้ส่งจ่ายตัว และได้ลงลายมือชื่อในตัวเงินนี้แล้ว จึงต้องรับผิดชอบตัวเงินนี้ทุกประการ

แต่อย่างไรก็ตามถึงแม้ผู้ส่งจ่ายจะเขียนข้อห้ามไว้ด้านหน้าตัวเงินว่า “ห้ามเปลี่ยนมือ” นั้น ซึ่งมีผลทำให้ผู้รับเงินหรือผู้ทรงคนนั้นไม่สามารถจะโอนตัวนี้ได้แบบวิธีของตัวเงิน แต่กฎหมายก็เปิดโอกาสให้ผู้รับเงินหรือผู้ทรงคนนั้นสามารถโอนตัวนี้ต่อไปได้ โดยวิธีการโอนแบบสามัญของหนี้ทั่ว ๆ ไป ซึ่งบัญญัติอยู่ในมาตรา 303 และมาตรา 306 กล่าวคือผู้โอนจะต้องทำตามมาตรา 306 คือจะต้องติดต่อให้ผู้ส่งจ่ายและผู้รับโอนทราบและให้ยินยอมในการโอนนี้ทั้ง 2 ฝ่าย ถ้าผู้ส่งจ่ายและผู้รับโอนทั้ง 2 ฝ่ายยินยอมให้มีการโอนแบบสามัญแล้ว ผู้รับเงินหรือผู้ทรงตัวก็สามารถโอนต่อไปให้แก่ผู้รับโอนได้ และก็จะมีความหมายให้ผู้รับโอนนี้สามารถไต่เบี่ยผู้โอนและผู้ส่งจ่ายได้ทุกประการตามวิธีการไต่เบี่ยของกฎหมายตัวเงินต่อไป

ข้อสังเกต เนื่องจากการห้ามเปลี่ยนมือนี้ถึงแม้กฎหมายจะเปิดโอกาสให้ผู้ส่งจ่ายเขียนไว้ก็ตามและก็มีผลทางกฎหมายให้ต้องปฏิบัติตามด้วยนั้น ถ้าพูดจริง ๆ แล้วก็เป็นการทำตนมิให้ตัวเงินสะพัดในท้องตลาดอย่างหนึ่ง ซึ่งเป็นการฝ่าฝืนวัตถุประสงค์ที่กฎหมายต้องการให้ตัวเงินนี้สะพัดในท้องตลาดมาก ๆ ยิ่งดี ดังนั้นการเขียนข้อห้ามเปลี่ยนมือนี้จึงต้องตีความเคร่งครัด โดยกฎหมายบอกว่าต้องเขียนไว้ด้านหน้าตัวเงินนั้น ฉะนั้นถ้าผู้ส่งจ่ายเขียนข้อห้ามเปลี่ยนมือนี้บนด้านหลังตัวเงินนั้น ต้องถือว่าข้อห้ามนี้ใช้ไม่ได้ ไม่มีผลทางกฎหมายแต่อย่างใด เสมือนว่าไม่มีการเขียนข้อห้ามไว้บนตัวเงินนั้นเลย

มาตรา ๑17 วรรค ๓ ดังที่กล่าวแล้วว่าวัตถุประสงค์ของกฎหมายที่บัญญัติเรื่องตัวเงินมาใช้นี้ก็เพื่อความสะดวกในวงการค้าติดต่อชำระหนี้กันได้ง่าย โดยกฎหมายต้องการให้ตัวเงินนี้หมุนเวียนไปในท้องตลาดให้มากที่สุดจนกว่าตัวเงินนั้นจะถึงกำหนดใช้เงิน ฉะนั้นตัวเงินนี้อาจจะวนเวียนไปมา กลับมาหาเจ้าของเดิมอีกก็ได้ หรืออาจจะมาหาผู้จ่าย ผู้ส่งจ่าย อีกก็ได้ และถ้าตัวเงินนี้ยังไม่ถึงกำหนดใช้เงินบุคคลเหล่านี้ก็สามารถที่จะโอนตัวเงินนี้ไปให้ใคร ๆ อีกก็ได้

ตัวอย่าง

ตามปัญหานี้ แแดง เป็นผู้ส่งจ่ายออกตัวแลกเงินสั่งให้ดำจ่ายเงินให้แก่ขาว เมื่อตัวยังไม่ถึงกำหนดใช้เงิน ขาวก็โอนตัวต่อไปให้เขียว เขียวก็โอนต่อไปให้เหลือง เหลืองก็โอนตัวต่อไปให้ใคร ๆ ก็ได้ ตามปัญหาเหลืองโอนให้ดำซึ่งถึงแม้ดำจะรับรองตัวหรือไม่รับรองตัวก็ตาม ดำก็กลายมาเป็นผู้ทรงได้ และดำก็โอนต่อไปให้แดงผู้ส่งจ่ายอีกก็ได้ และเมื่อแดงกลายมาเป็นผู้ทรงบ้าง กฎหมายมาตรา 917 วรรค 3 ก็อนุญาตให้แดงโอนต่อไปอีกก็ได้ ซึ่งแดงก็โอนต่อไปให้น้ำเงิน ซึ่งเป็นผู้ทรงตามกฎหมายคนสุดท้าย และเมื่อตัวเงินนี้ถึงกำหนดใช้เงิน น้ำเงินก็มีสิทธิไล่เบี้ยผู้ส่งลายมือชื่อได้ทุกคน แต่ถ้า น้ำเงินไล่เบี้ยแดง แล้วแดงจ่ายเงินให้น้ำเงินไปแล้ว สิทธิไล่เบี้ยของแดงที่สวมสิทธิของน้ำเงินเป็นผู้ทรงตามกฎหมายแทนน้ำเงินนั้น ก็จะต้องปฏิบัติตาม มาตรา 971 ต่อไป ซึ่งจะได้ศึกษาต่อไปเมื่อก้าวถึง

ข้อสังเกต เคยมีปัญหาน่าคิดว่าเมื่อตัวแลกเงินถึงกำหนดใช้เงินแล้ว ผู้ทรงกลับไม่นำไปขึ้นเงิน แต่ได้ออนตัวต่อไปเช่นนี้ ผู้รับโอนตัวมานั้นจะเป็นผู้ทรงตามกฎหมายหรือไม่

สำหรับปัญหานี้ ผู้เขียนมีความเห็นว่าการเป็นผู้ทรงตามกฎหมายหรือไม่นั้น จะต้องดูจากมาตรา 904 และ มาตรา 905 ถ้าผู้รับโอนได้รับโอนตัวมาอยู่ในมือแล้วโดยสุจริต และการโอนนั้นถูกต้องวิธีการโอนของตัวเงินแล้ว ผู้เขียนมีความเห็นว่าเป็นผู้ทรงตามกฎหมายทั้งสิ้น ส่วนจะมีสิทธิไล่เบียดได้หรือไม่นั้น มันคนละประเด็นกัน ฉะนั้นอย่าเอามาปนกัน เพราะบางที่ผู้รับโอนเป็นผู้ทรงตามกฎหมายของตัวเงินแล้ว แต่ไม่มีสิทธิไล่เบียดผู้ที่ต้องรับผิดชอบตามตัวได้ เพราะไปรับตัวที่ขาดตกบกพร่องหน้าที่บางประการที่กฎหมายกำหนดให้ผู้ทรงคนก่อนต้องทำ ถ้าไม่ทำจะทำให้หมดสิทธิไล่เบียดใคร ๆ ได้อย่างนี้เป็นต้น อย่าไปฝังใจว่าถ้าเป็นผู้ทรงตามกฎหมายของตัวเงินแล้วจะไล่เบียดได้วันยังค่ำนั้น เป็นสิ่งที่เข้าใจผิดทั้งสิ้น ต้องดูกฎหมายหลายอย่างประกอบดูว่าจะมีสิทธิหรือไม่อย่างไร

การโอนตัวแลกเงินชนิดผู้ถือ

มาตรา 918 บัญญัติว่า “ตัวแลกเงินอันสั่งให้ใช้เงินแก่ผู้ถือนั้น ท่านว่าย่อมโอนไปเพียงด้วยส่งมอบให้กัน”

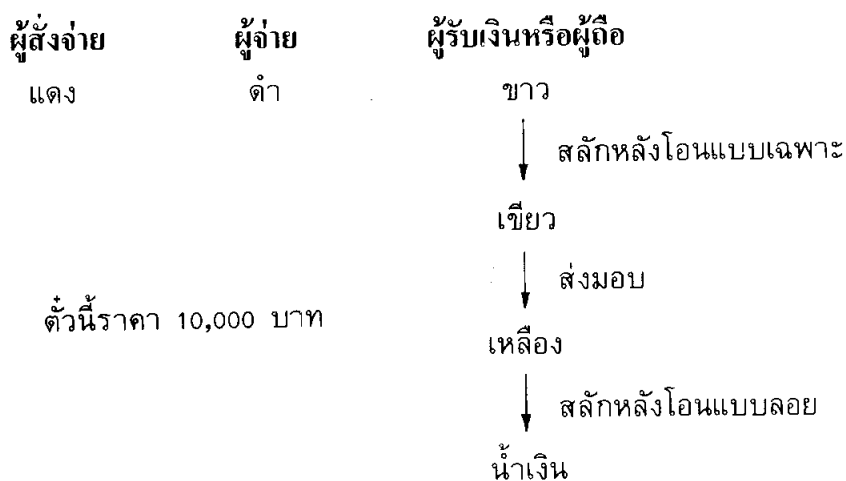
จากตัวบทมาตรา 918 นี้จะเห็นได้ว่า การโอนตัวแลกเงินชนิดผู้ถือ นั้นโอนกันง่ายมาก เพียงแต่ส่งมอบตัวเงินไปให้ผู้รับโอนการโอนก็สมบูรณ์ตามกฎหมายแล้ว และเมื่อเพียงแต่ส่งมอบแก่กันเช่นนี้ จึงทำให้ผู้โอนไม่ต้องรับผิดชอบในตัวแลกเงินนี้แต่อย่างใด เพราะผู้โอนตัวมิได้ลงลายมือชื่อของตนแต่อย่างใดในตัว ฉะนั้นจึงไม่ต้องรับผิดชอบอะไรในตัวเลย

มีปัญหว่าถ้าผู้โอนได้ลงลายมือชื่อของตนด้านหลังตัวผู้ถือ แล้วส่งมอบตัวนั้นให้แก่ผู้รับโอนไป จะถือว่าการโอนนั้นใช้ได้สมบูรณ์ตามกฎหมายหรือไม่

ผู้เขียนขอตอบว่าใช้ได้ การโอนถูกต้องตามการโอนของกฎหมายตัวเงินแล้ว ถึงแม้จะมีการสลักหลังตัวผู้ถือก็ตาม นักศึกษาบางท่านฝังใจว่าตัวเงินชนิดผู้ถือโอนได้ต้องส่งมอบเท่านั้น จะมาสลักหลังไม่ได้ ถ้ามีการสลักหลังตัวผู้ถือเมื่อใด จะทำให้ตัวผู้ถือนั้นก็เกิดการโอนที่เรียกว่าขาดสายทันที

จึงขอเรียนว่าความคิดของนักศึกษาเช่นนี้ผิด ขอให้เข้าใจไว้ให้ดีว่า ตัวเงินชนิดผู้ถือนี้จะไม่มีการขาดสายเป็นอันขาด แต่การสลักหลังตัวผู้ถือนี้ถึงแม้จะเรียกผู้โอนที่สลักหลังตัวว่าเป็นผู้สลักหลังโอนตัวก็ตาม แต่ความรับผิดชอบของผู้สลักหลังตัวผู้ถือนี้หาต้องรับผิดชอบในฐานะผู้สลักหลังตัวตามมาตรา 914 ไม่ แต่กลับมาต้องรับผิดชอบในฐานะผู้รับอาวัลหรือค้ำประกันผู้ส่งจ่ายไปตามมาตรา 921 เสียแล้ว

ตัวอย่าง

ตามตัวอย่างนี้ แแดงเป็นผู้ออกตัวแลกเงินสั่งให้ดำจ่ายเงินให้แก่ขาวหรือผู้ถือแสดงว่าตัวนี้เป็นตัวแลกเงินชนิดผู้ถือ ต่อมาขาวได้โอนตัวผู้ถือนี้โดยสลักหลังเฉพาะแล้วส่งมอบตัวให้เขียวไป เขียวได้โอนต่อให้เหลืองโดยส่งมอบเฉย ๆ ให้เหลืองไป ต่อมาเหลืองได้โอนตัวโดยสลักหลังลอยให้น้ำเงิน เช่นนี้ ต้องถือว่าการโอนต่าง ๆ ด้านหลังตัวตั้งแต่ขาวจนถึงน้ำเงินนั้นถูกต้องตามกฎหมายตัวเงินของวิธีการโอนตัวผู้ถือทุกประการ ไม่มีการขาดสายแต่อย่างใด และต้องถือว่า น้ำเงินเป็นผู้ทรงตามกฎหมายของตัวแลกเงินชนิดผู้ถือใบนี้แล้ว ทีนี้เมื่อตัวถึงกำหนดใช้เงิน สมมติว่าดำผู้จ่ายไม่จ่ายเงิน และหลังจากที่น้ำเงินได้ทำคำคัดค้านเรียบร้อยแล้ว น้ำเงินก็จะใช้สิทธิไล่เบี้ยผู้ที่ลงลายมือชื่อในตัวได้ทุกคน และจะไล่เบี้ยให้บุคคลเหล่านั้นรับผิดชอบในฐานะ

อะไรตามปัญหานี้ นำเงินมีสิทธิไต่เบี่ยเหลืออง ชาวแดง ได้เพราะบุคคลเหล่านี้ได้ลงลายมือชื่อในตัวเงินนี้แล้ว จึงต้องรับผิดชอบตามมาตรา 900 ในฐานะผู้ลงลายมือชื่อในตัว และยังต้องรับผิดชอบในฐานะอื่นด้วย กล่าวคือ แดงต้องรับผิดชอบตามตัวเงินในฐานะผู้ส่งจ่ายตัวตามมาตรา 914 ส่วนเหลือองและชาวนี้ มาตรา 921 ได้บอกว่าจะต้องรับผิดชอบในฐานะผู้รับอาวัลหรือผู้ค้ำประกัน แดงซึ่งเป็นผู้ส่งจ่าย ซึ่งหมายความว่า ถ้าแดงผู้ส่งจ่ายรับผิดชอบเท่าใด ชาวและเหลือองต้องรับผิดชอบเท่านั้นต่อผู้ทรงตามกฎหมายคือนำเงินนั่นเอง สำหรับเขียวตามปัญหานี้ไม่ต้องรับผิดชอบแต่อย่างใดเลย เพราะเขียวถึงแม้จะเป็นผู้โอนตัวผู้ถือก็ตาม แต่ก็โอนโดยไม่ประสงค์ให้ตัวเองต้องผูกพันรับผิดชอบตามตัว คือโอนโดยส่งมอบไปเฉย ๆ มิได้ลงลายมือชื่อในตัวแต่ประการใด ฉะนั้นจึงไม่ต้องรับผิดชอบต่อผู้ทรงตัวตามมาตรา 900 แต่อย่างใด

วิธีปฏิบัติในการสลักหลังตัวแลกเงิน

มาตรา 919 ได้บัญญัติว่า “คำสลักหลังนั้นต้องเขียนลงในตัวแลกเงินหรือใบประจำต่อ และต้องลงลายมือชื่อผู้สลักหลัง

การสลักหลังยอมสมบูรณ์แม้ทั้งมิได้ระบุชื่อผู้รับประโยชน์ไว้ด้วย หรือแม้ผู้สลักหลังจะมีได้กระทำการอะไรยิ่งไปกว่าลงลายมือชื่อของตนที่ด้านหลังตัวแลกเงิน หรือที่ใบประจำต่อ ก็ยอมฟังเป็นสมบูรณ์ดุจกัน การสลักหลังเช่นนี้ท่านเรียกว่า “สลักหลังลอย”

มาตรา 919 นี้ เป็นการขยายความว่าการสลักหลังตัวแลกเงินนั้นทำโดยผู้โอนได้ลงลายมือชื่อของตนข้างหลังตัว ถ้าตัวมีกระดาษไม่พอเขียน กฎหมายก็ให้นำกระดาษอื่นมาต่อกับตัวเงินนั้นได้โดยเรียกกระดาษที่นำมาต่อ่นั้นว่า ใบประจำต่อ

และการสลักหลังตัวโอนไปนี้ อาจสลักหลังได้ 2 วิธี ดังที่เคยกล่าวมาแล้ว คือ สลักหลังลอย และสลักหลังเฉพาะระบุชื่อผู้รับเงิน

ผลของการสลักหลังโอนตัว และการสลักหลังลอย

มาตรา 920 ได้บัญญัติว่า “อันการสลักหลังยอมโอนไปซึ่งบรรดาสหทธิอันเกิดแก่ตัวแลกเงิน

ถ้าสลักหลังลอย ผู้ทรงจะปฏิบัติดังกล่าวต่อไปนี้ ประการหนึ่งประการใดก็ได้ คือ

1. กรอกความลงในที่ว่างด้วยเขียนชื่อของตนเอง หรือชื่อบุคคลอื่นผู้ใดคนหนึ่ง

2. สลักหลังตั๋วเงินต่อไปอีกเป็นสลักหลังลอย หรือสลักให้แก่บุคคลอื่นผู้ใดคนหนึ่ง

3. โอนตั๋วเงินนั้นให้ไปแก่บุคคลภายนอกโดยไม่กรอกความลงในที่ว่างและไม่สลักหลังอย่างหนึ่งอย่างใด

มาตรา 920 ได้บัญญัติถึงผลของการสลักหลังโอนตั๋วต่อไปว่า ผู้รับโอนนั้นย่อมได้สิทธิที่เกิดขึ้นในตัวแลกเงินนั้นทุกอย่าง และมีสิทธิ์เป็นผู้ทรงตามกฎหมายที่จะไล่เบี้ยผู้ที่ลงลายมือชื่อในตัวได้ทุกคน

และนอกจากนั้นมาตรา 920 ได้บัญญัติถึงผู้ที่รับโอนตั๋วแบบสลักหลังลอยมาว่าจะมีวิธีการโอนตั๋วต่อไปได้กี่วิธีด้วยกัน ซึ่งได้บัญญัติไว้ว่า สามารถโอนต่อได้ 3 วิธีคือ

1. สลักหลังลอย
2. สลักหลังเฉพาะระบุชื่อผู้รับโอน
3. ส่งมอบตั๋วต่อไปเฉย ๆ

ทั้ง 3 วิธีนี้ได้อธิบายมาแล้ว จึงไม่ขออธิบายอีก

ผลของการสลักหลังโอนตั๋วผู้ถือ

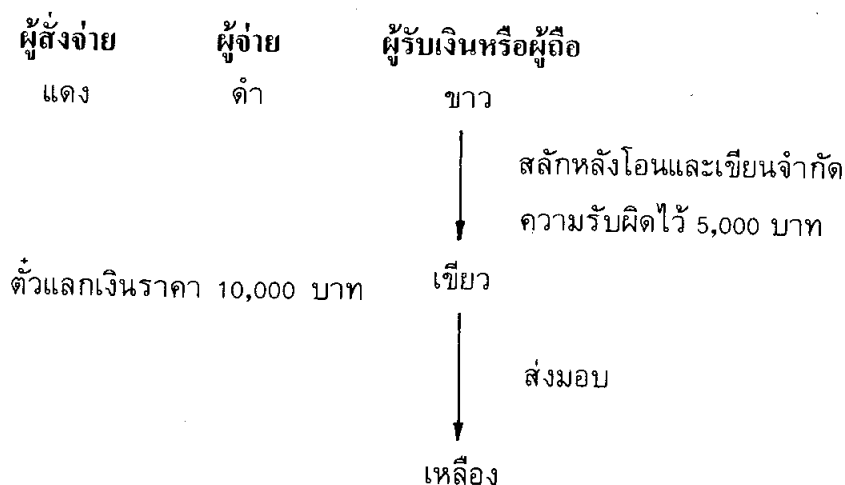
มาตรา 921 ได้บัญญัติว่า “การสลักหลังตั๋วแลกเงินซึ่งสั่งให้ใช้เงินแก่ผู้ถือนั้น ย่อมเป็นเพียงประกัน (อ่าวล) สำหรับผู้สั่งจ่าย”

ได้กล่าวมาแล้วว่า ตัวแลกเงินชนิดผู้ถือนั้นเพียงแต่ส่งมอบให้กัน ก็ถือว่าการโอนที่ถูกต้องตามกฎหมายแล้ว และยิ่งถ้ามีการสลักหลังตัวผู้ถือนั้นด้วยก็มิได้ทำให้ตัวผู้ถือนั้นเสียหายอะไร การโอนก็ยังใช้ได้ตามกฎหมาย แต่ผลทางกฎหมายต่อผู้โอนนั้นเปลี่ยนไป กล่าวคือหาต้องรับผิดชอบในฐานะผู้สลักหลังโอนตั๋วไม่แต่กลับมาต้องรับผิดชอบในฐานะผู้รับอ่าวลผู้สั่งจ่ายแทน

ฉะนั้นมาตรา 921 นี้ขอให้นักศึกษาศึกษาให้ดีถึงความรับผิดชอบของผู้สลักหลังตัวผู้ถือ จะต้องพิจารณาความรับผิดชอบของผู้สั่งจ่ายเป็นหลักสำคัญ ถ้าผู้สั่งจ่ายต้องรับผิดชอบแค่ไหนเพียงใด ผู้สลักหลังตัวผู้ถือก็จะรับผิดชอบเท่ากับผู้สั่งจ่ายนั้น ถึงแม้ผู้สลักหลังตัวผู้ถือ จะเขียนข้อกำหนดจำกัด

ความรับผิดของตนตามมาตรา 915 ไว้ก็ตาม ก็มีสิทธิเขียนได้ในฐานะผู้สลักหลังโอนตัว แต่ความรับผิดชอบหารับผิดในฐานะผู้สลักหลังโอนตัวไม่ แต่กลับไปรับผิดในฐานะผู้รับอาวัล ผู้ส่งจ่ายไปเสียแล้ว

ตัวอย่าง

ตามตัวอย่างนี้ แแดงเป็นผู้ส่งจ่ายออกตัวแลกเงินฉบับหนึ่ง สั่งดำให้จ่ายเงินแก่ขาวหรือผู้ถือ เป็นเงิน 10,000 บาท ขาวได้โอนตัวผู้ถือนี้ให้เขียว โดยสลักหลังและเขียนจำกัดความรับผิดไว้ว่าขอรับผิดเพียง 5,000 บาท ต่อจากนั้นเขียวได้ส่งมอบตัวใบนี้ให้เหลือง เหลืองจึงเป็นผู้ทรงตามกฎหมาย เมื่อตัวนี้ถึงกำหนดใช้เงินแล้ว ดำไม่จ่ายเงินหลังจากเหลืองได้ทำคำคัดค้านแล้ว เหลืองก็มีสิทธิไล่เบี้ยขาว และแดงได้เพราะทั้ง 2 คนนี้ได้ลงลายมือชื่อในตัวนี้แล้ว แต่ความรับผิดของแดงนั้นอยู่ในฐานะผู้ส่งจ่ายตัว ส่วนขาวต้องรับผิดในฐานะผู้ค้ำประกันหรืออาวัลแดง ถึงแม้ขาวจะเขียนจำกัดความรับผิดไว้ 5,000 บาท ข้อความนี้ก็ไม่เป็นผลทางกฎหมาย เพราะตามมาตรา 915 นั้นเมื่อเขียนลงไปในฐานะผู้สลักหลังตัวก็ต้องรับผิดในฐานะผู้สลักหลังตัวนั้น แต่ปัญหานี้กลับตรงกันข้าม ขาวกลับต้องไปรับผิดในฐานะผู้ค้ำประกันผู้ส่งจ่ายคือแดง เมื่อแดงต้องรับผิดตามราคาตัว 10,000 บาท ขาวก็ต้องรับผิดต่อผู้ทรงคือ เหลือง 10,000 บาทด้วย

ความสมบูรณ์ของการสลักหลัง

มาตรา 922 ได้บัญญัติว่า “การสลักหลังนั้นต้องให้เป็นข้อความอันปราศจากเงื่อนไขข้อใดข้อหนึ่งดังต่อไปนี้ ท่านให้ถือเสมือนว่าข้อเงื่อนไขนั้นมิได้เขียนลงไว้เลย

อนึ่งการสลักหลังโอนแต่บางส่วน ท่านว่าเป็นโมฆะ

มาตรา 922 นี้ ได้กล่าวถึงการสลักหลังโอนตัวต่อไปว่า ผู้สลักหลังเมื่อจะโอนตัวต่อไปนั้นจะไปเขียนข้อความเพิ่มเติมจากการสลักหลังใหม่เงื่อนไขในการขึ้นเงินตามตัวไม่ได้ เช่นผู้ทรงจะขึ้นเงินได้ต่อเมื่อเงื่อนไขอย่างนี้สำเร็จเสียก่อน เช่นนี้ไม่ได้ การสลักหลังโอนต่อไปต้องไม่มีเงื่อนไขอะไรทั้งสิ้น เมื่อถึงกำหนดผู้ทรงจะต้องมีสิทธินำตัวมาขึ้นให้ผู้จ่ายใช้เงินได้ทันที ถ้าผู้สลักหลังไปเขียนข้อความสลักหลังโดยมีเงื่อนไขต่าง ๆ ไว้กฎหมายถือว่าเงื่อนไขนั้น เสมือนว่ามีได้เขียนลงไว้เลย

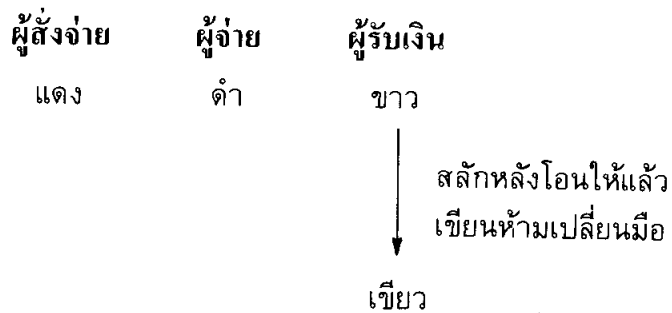
และนอกจากนั้นการสลักหลังโอนตัวต่อไปนี้จะเขียนมาให้โอนแต่บางส่วนของจำนวนเงินในตัว โดยอีกบางส่วนไม่ให้โอนไปเช่นนี้ทำไม่ได้ เพราะหลักกฎหมายการโอนตัวต่อไปนั้น จะต้องโอนไปทั้งหมดไม่ใช่ขอโอนบางส่วนจะเก็บไว้บางส่วนเช่นนี้ กฎหมายถือว่าถ้าเขียนเช่นนั้น ข้อความที่เขียนเป็นโมฆะเลย ซึ่งถือว่าไม่มีการโอนตัวนั้นแต่อย่างไร

การห้ามเปลี่ยนมือโดยผู้สลักหลังเป็นคนเขียน

มาตรา 923 บัญญัติว่า “ผู้สลักหลังคนใดระบุข้อความห้ามสลักหลังสืบไปลงไว้แล้ว ผู้สลักหลังคนนั้นย่อมไม่ต้องรับผิดชอบบุคคลอันหาสลักหลังตัวแลกเงินนั้นให้ไปในภายหลัง”

จากตัวบทมาตรา 923 นี้ก็คล้าย ๆ กับตัวบทมาตรา 917 วรรค 2 ที่กำหนดให้ผู้ส่งจ่ายมีสิทธิเขียนข้อกำหนดห้ามเปลี่ยนมือลงในตัวแลกเงินได้ แต่มาตรา 923 นี้ให้เป็นสิทธิของผู้สลักหลังมีสิทธิเขียนได้เช่นกัน และมีสิทธิเขียนได้ทั้งด้านหน้าและด้านหลังตัวด้วย ซึ่งต่างกับผู้ส่งจ่ายที่มีสิทธิเขียนด้านหน้าตัวเท่านั้น และผลทางกฎหมายก็เช่นเดียวกันกับมาตรา 917 วรรค 2 ทุกประการ

ตัวอย่าง

ตามตัวอย่างนี้ แแดงออกตั๋วแลกเงินสั่งให้ดำจ่ายเงินแก่ขาว ขาวได้โอนตั๋วต่อให้เขียวโดยสลักหลัง และเขียนข้อความ “ห้ามเปลี่ยนมือต่อไป” ซึ่งขาวมีสิทธิเขียนได้ตามมาตรา 923 ดังนั้นเขียวจะโอนตั๋วต่อไปแบบวิธีการโอนของตัวเงินไม่ได้ จะโอนได้ก็โดยวิธีการโอนหนี้สามัญเช่นเดียวกับผู้ส่งจ่ายตามมาตรา 917 วรรค 2 แต่ถ้าเขียวฝ่าฝืน กลับโอนตั๋วต่อไปโดยวิธีของตัวเงิน คือสลักหลังโอนต่อนั้น ผู้รับโอนคนต่อไปถึงแม้จะเป็นผู้ทรงตามกฎหมายก็ตาม ก็ไม่มีสิทธิฟ้องขาวได้ เพราะขาวได้เขียนข้อกำหนดห้ามเปลี่ยนมือไว้ ฉะนั้น เมื่อเขียวยังฝ่าฝืนโอนต่อนี้ กฎหมายบอกว่าขาวไม่ต้องรับผิดชอบผู้ทรงตามกฎหมายคนสุดท้ายที่รับโอนตัวมานั้น แต่อย่างไรก็ตามสำหรับผู้รับโอนตั๋วต่อมาจากเขียวนี้นี้ก็มีสิทธิฟ้องเขียวและแดงได้ เพราะทั้ง 2 คนนี้ไม่ได้เขียนข้อกำหนดห้ามเปลี่ยนมือไว้แต่อย่างใด เพราะการเขียนข้อกำหนด “ห้ามเปลี่ยนมือต่อไปนี้” มีผลเฉพาะตัวคนที่เขียนไว้เท่านั้น

ข้อสังเกต ถ้าผู้ส่งจ่ายเป็นคนออกตั๋วและได้เขียนห้ามเปลี่ยนมือไว้ตั้งแต่เริ่มแรกเลยเช่นนี้ ถ้าผู้รับเงินคนแรกได้โอนต่อไปโดยฝ่าฝืนข้อห้ามนี้ และตัวนี้ได้มีการโอนต่อไปเรื่อย ๆ จนถึงผู้ทรงคนสุดท้าย เช่นนี้ ผู้ทรงคนสุดท้ายนี้มีสิทธิไล่เบี้ยผู้ที่ลงลายมือชื่อสลักหลังตั๋วได้ทุกคน แต่จะไล่เบี้ยผู้ส่งจ่ายไม่ได้เท่านั้น

ผลของกฎหมาย เมื่อสลักหลังตัวหลังจากที่ตัวขาดความเชื่อถือ มาตรา 924 ได้บัญญัติว่า “ถ้าตัวแลกเงินสลักหลังต่อเมื่อสิ้นเวลา เพื่อคัดค้านการไม่รับรอง หรือการไม่ใช้เงินนั้นแล้วไซ้ ท่านว่าผู้รับสลัก หลังยอมได้ไปซึ่งสิทธิแห่งการรับรองตามแต่มีต่อผู้จ่าย กับสิทธิไล่เบี่ยเอา แก่บรรดาผู้ซึ่งสลักหลังตัวเงินนั้นภายหลังที่สิ้นเวลาเช่นนั้น

แต่ถ้าตัวเงินนั้นได้มีคัดค้านการไม่รับรอง หรือการไม่ใช้เงินมาแต่ ก่อนสลักหลังแล้วไซ้ ท่านว่าผู้รับสลักหลังยอมได้ไปแต่เพียงสิทธิของผู้ซึ่ง สลักหลังให้แก่ตนเองที่มีต่อผู้รับรอง ต่อผู้ส่งจ่าย และต่อบรรดาผู้ที่สลัก- หลังตัวเงินนั้นมาก่อนย้อนขึ้นไปจนถึงเวลาคัดค้านเท่านั้น”

จากตัวบทมาตรา 924 นี้เราสามารถแยกออกเป็น 2 ประเด็น คือ **ประเด็นแรกในกรณีที่มีได้ทำการคัดค้านแต่ได้สลักหลังตัวโอน ต่อไป**

ในวรรคแรกของมาตรา 924 นี้ หมายความว่า เมื่อตัวเงินนั้นผู้จ่าย ไม่รับรองหรือไม่ใช้เงินแล้ว ผู้ทรงที่นำยื่นตัวนั้นกลับละเลยไม่ทำคำคัดค้าน ภายในกำหนดที่กฎหมายตัวเงินได้กำหนดไว้จนเลยกำหนดที่จะทำคำคัดค้าน ได้ ต่อมาผู้ทรงคนนั้นก็กลับไปสลักหลังโอนตัวใบนี้ต่อไปอีก กฎหมายมาตรา 924 วรรค 1 นี้จึงบัญญัติให้ผู้รับสลักหลังตัวที่โอนมาให้ตนนี้ มีสิทธิไล่เบี่ยผู้ จ่ายที่รับรองตัวนั้นไว้แล้วได้ และมีสิทธิไล่เบี่ยผู้ที่สลักหลังตัวถัดจากตนขึ้นไปจนถึงตัวผู้ทรงคนที่มีได้ทำคำคัดค้านนั้นแต่กลับสลักหลังโอนต่อมา แต่ผู้รับสลักหลังตัวคนสุดท้ายนี้ไม่มีสิทธิจะไล่เบี่ยผู้ที่ลงลายมือชื่อในตัวอยู่ ก่อนการโอนหลังจากที่พ้นเวลาทำคำคัดค้านแล้ว ตลอดขึ้นไปจนถึง ผู้ส่งจ่าย

ตัวอย่าง

ผู้ส่งจ่าย
แดง

ผู้จ่าย
ดำ

ผู้รับเงิน
ขาว

สลักหลังโอน

เขียว

สลักหลังโอน

ไม่ทำคำคัดค้าน และเลยกำหนดเวลาแล้ว

เหลือง

สลักหลังโอน

ฟ้า

สลักหลังโอน

น้ำเงิน

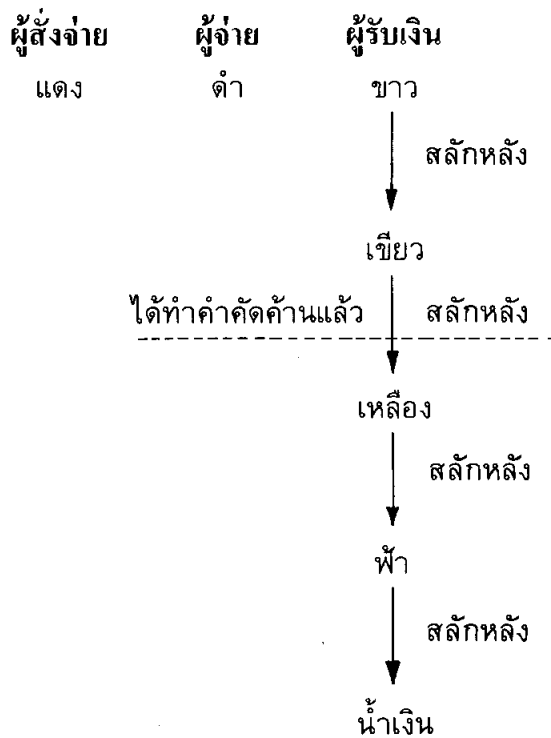
ตามตัวอย่างนี้ แแดงเป็นผู้ออกตั๋วแลกเงินใบหนึ่งสั่งดำให้จ่ายเงินแก่ขาว ขาวได้สลักหลังตั๋วโอนต่อให้เขียว เขียวก็สลักหลังโอนต่อให้เหลือง เหลืองเป็นผู้รับโอนคนสุดท้ายโดยถูกต้อง ก็ต้องถือว่าเหลืองเป็นผู้ทรงตามกฎหมายของตั๋วใบนี้ สมมุติว่าถ้าตัวยังไม่ถึงกำหนดใช้เงิน เหลืองได้นำตั๋วใบนี้ไปยื่นให้ดำผู้จ่ายรับรอง และดำไม่รับรองตั๋วประการหนึ่ง หรือดำรับรองตั๋วแล้ว แต่พอถึงกำหนดใช้เงินแล้วดำไม่ยอมจ่ายเงินอีกประการหนึ่ง ทั้ง 2 ประการนี้ กฎหมายถือว่าตั๋วแลกเงินใบนี้ขาดความเชื่อถือแล้ว เหลืองจะต้องรีบทำคำคัดค้านให้เสร็จภายในกำหนดที่กฎหมายกำหนดไว้ แต่

เหลืองกลับไม่ทำปดปล่อยให้เวลาพ้นกำหนดที่จะทำคำคัดค้านเสียแล้ว เหลืองกลับทำการสลักหลังโอนตัวต่อไปให้ฟ้า และฟ้าก็โอนตัวโดยสลักหลังโอนต่อให้น้ำเงิน ซึ่งเป็นผู้รับสลักหลังตัวโอนมาเป็นคนสุดท้าย กฎหมายถือว่าน้ำเงินเป็นผู้ทรงตามกฎหมายในตัวโอนนี้ แต่มีสิทธิไล่เบียดได้เฉพาะฟ้า และเหลืองที่สลักหลังโอนมาให้ตนเท่านั้น อีกทั้งมีสิทธิไล่เบียดได้ เพราะดำได้รับรองตัวแล้ว จึงต้องรับผิดชอบผู้ทรงในฐานะลูกหนี้ชั้นต้นที่ผูกพันต่อตัวแลกเงินโอนนี้ แต่น้ำเงินก็ไม่มีสิทธิไล่เบียดเขียว ขาว และแดงได้ เหตุผลก็เพราะตัวโอนนี้มีการโอนหลังจากที่เลยกำหนดทำคำคัดค้านแล้ว ซึ่งปกติแล้วเหลืองก็ไม่มีสิทธิไล่เบียดเขียว ขาว หรือแดงได้ เพราะมาตรา 973 ได้บัญญัติให้หมดสิทธิไล่เบียดเช่นนั้น และน้ำเงินก็เป็นผู้ที่ได้รับสลักหลังโอนตัวมาจากฟ้าและเหลืองตามลำดับ เมื่อเหลืองไม่มีสิทธิไล่เบียดเขียว ขาว แดง ได้ตาม มาตรา 973 ดังนั้นกฎหมายจึงบัญญัติไว้ในมาตรา 924 วรรค 1 ว่า น้ำเงินจึงไม่มีสิทธิไล่เบียดเขียว ขาว และแดงได้เช่นกัน

ประเด็นที่ 2 ในกรณีที่ได้มีการทำคำคัดค้านแล้ว และมีการสลักหลังตัวโอนต่อไป

ตามวรรค 2 ของมาตรา 924 นี้หมายความว่า เมื่อตัวเงินนั้นผู้จ่ายไม่รับรอง หรือไม่ใช้เงินแล้วผู้ทรงที่ยื่นตัวนั้นก็ไม่ได้ทำคำคัดค้าน การที่ตัวนั้นขาดความเชื่อถือภายในกำหนดระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดเรียบร้อยแล้ว ต่อมาผู้ทรงคนนั้นก็กลับไปสลักหลังโอนตัวโอนนี้ต่อไปอีก กฎหมายมาตรา 924 วรรค 2 นี้จึงบัญญัติให้ผู้รับสลักหลังตัวที่โอนมาให้ตนนี้ ย่อมได้ไปแต่เพียงสิทธิของผู้ซึ่งสลักหลังให้แก่ตนอันมีต่อผู้รับรอง ต่อผู้ส่งจ่าย และต่อบรรดาผู้ที่สลักหลังตัวเงินนั้นมาก่อนย้อนขึ้นไปจนถึงเวลาคัดค้านเท่านั้น ซึ่งหมายความว่าสิทธิของผู้ทรงคนสุดท้ายในช่วงแรกที่เป็นคนทำคำคัดค้าน ที่มีสิทธิไล่เบียดผู้ส่งจ่าย ผู้จ่ายที่รับรองตัว และบรรดาผู้ที่สลักหลังตัวทุกคนนั้น สิทธิอันไล่เบียดนี้ได้ตกมาเป็นของผู้ทรงคนสุดท้าย ซึ่งเป็นผู้รับโอนตัวต่อ ๆ มาหลังจากที่ตัวนี้ได้มีการทำคำคัดค้านแล้วแต่ผู้ทรงคนสุดท้ายนี้ไม่มีสิทธิที่จะไล่เบียดผู้ซึ่งสลักหลังโอนตัวให้แก่ตนถัดขึ้นไปจนถึงผู้ทรงที่เป็นคนทำคำคัดค้านนั้น

ตัวอย่าง

ตามตัวอย่างนี้คล้าย ๆ กับตัวอย่างของประเด็นที่ 1 แต่แตกต่างกันตรงที่เหลืองได้ทำคำตัดค้ำแล้ว และต่อมาเหลืองได้สลักหลังโอนตัวต่อมาให้ฟ้ำ และฟ้ำก็โอนมาให้เงินเป็นผู้รับสลักหลังโอนตัวคนสุดท้าย หรือเป็นผู้ตรงตามกฎหมายคนสุดท้ายของตัวแลกเงินใบนี้ กฎหมายมาตรา 924 วรรค 2 ให้น้ำเงินเข้าสวมสิทธิของเหลืองที่มีต่อเขียว ขาว ดำผู้ส่งจ่ายที่รับรอง และแดงผู้ส่งจ่ายได้ หมายความว่า น้ำเงินมีสิทธิไล่เบี่ยเขียวขาว ในฐานะผู้สลักหลังตัว และไล่เบี่ยดำที่รับรองตัวแล้ว และไล่เบี่ยแดงซึ่งเป็นผู้ส่งจ่ายได้ แต่น้ำเงินจะไม่มีสิทธิไล่เบี่ยฟ้ำ และเหลืองที่เป็นผู้สลักหลังตัวโอนให้ตัวได้เลย เพราะกฎหมายมาตรา 924 วรรค 2 ห้ามให้สิทธิเพียงแต่ไล่เบี่ยผู้ที่ลงลายมือชื่อในตัวช่วงแรกเท่านั้น หลังจากทำคำตัดค้ำแล้ว ผู้ที่สลักหลังโอนตัวต่อมาไม่ต้องรับผิดชอบผู้ตรงแต่อย่างใด

การสลักหลังให้ตัวแทนไปดำเนินการแทน

มาตรา 925 ได้บัญญัติว่า “เมื่อใดความที่สลักหลังมีข้อกำหนดว่า “ราคาอยู่ที่เรียกเก็บ” กิติ “เพื่อเรียกเก็บ” กิติ “ในฐานะจัดการแทน” กิติ หรือความสำนวนอื่นใดอันเป็นปริยายว่าตัวแทนไซรั ท่านั้น ผู้ทรงตัว แลกเงินจะใช้สิทธิทั้งปวงอันเกิดแต่ตัวนั้นก็ย่อมได้ทั้งสิ้น แต่ว่าจะสลักหลังได้ เพียงในฐานะเป็นตัวแทน

ในกรณีเช่นนี้ คู่สัญญาทั้งหลายซึ่งต้องรับผิดชอบจะต่อสู้ผู้ทรงได้แต่ เพียงด้วยข้อต่อสู้อันจะพึงใช้ได้ต่อสู้สลักหลังเท่านั้น”

จากมาตรา 925 นี้จะเห็นได้ว่า ผู้ทรงตัวแลกเงินนั้น ถ้าชี้แจงไม่ ยอยากจะดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับตัวใบนี้ด้วยตนเอง อย่างเช่น เมื่อตัวถึงกำหนดใช้เงิน ผู้ทรงชี้แจงนำไปยื่นให้ผู้จ่ายใช้เงินให้ด้วยตนเอง หรือเมื่อนำไปยื่นให้ผู้จ่ายใช้เงินแล้ว ผู้จ่ายไม่ยอมใช้เงิน ผู้ทรงต้องมีหน้าที่ ทำคำคัดค้าน แต่ชี้แจงไปทำด้วยตนเอง ฯลฯ สิ่งใดที่ผู้ทรงมีหน้าที่ทำแล้ว ชี้แจงไปทำด้วยตนเองนี้ กฎหมายก็ยังเปิดโอกาสให้ตั้งตัวแทนไปทำได้ โดยวิธีการให้ผู้ทรงซึ่งเป็นเจ้าของตัวโดยชอบด้วยกฎหมายนี้เขียนข้อความลงไปตามหลังตัว ให้มีความหมายว่าเจ้าของตัวโดยชอบด้วยกฎหมายนี้ เขียนข้อความลงไปตามหลังตัว ให้มีความหมายว่า เป็นการตั้งตัวแทนไป กระทำการแทนไซรัในเรื่องนั้น ๆ พร้อมกับลงลายมือชื่อของผู้ทรงกำกับไว้ เป็นการสลักหลังตัวอย่างนี้ก็สมบูรณ์ เป็นการตั้งตัวแทนไปดำเนินการแทน ในเรื่องต่าง ๆ ที่เขียนไว้ข้างหลังตัวนั้นได้

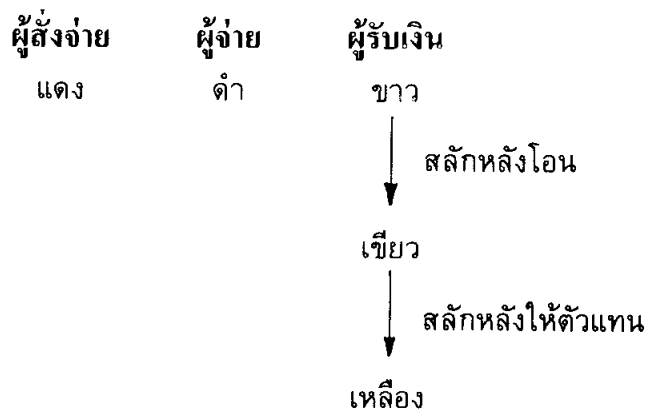
ตัวอย่าง ที่ข้อความอันถือว่าเป็นการตั้งตัวแทน เช่น “ราคาอยู่ที่ เรียกเก็บ” หรือ “เพื่อเรียกเก็บ” หรือ “ในฐานะจัดการแทน” เหล่านี้เป็นต้น นี้เป็นตัวอย่างที่กฎหมายได้เขียนไว้ แต่ผู้ทรงอาจจะเขียนจะลงไปเลยว่า ให้คนนั้นคนนี้เป็นตัวแทนไปดำเนินการเรื่องอะไรอย่างนี้ก็ได้อีก หรือจะเขียน แล้วให้ตีความหมายเป็นเรื่องการตั้งตัวแทนให้ไปดำเนินการในเรื่องนั้น ๆ ก็ได้

แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อเขียนข้อความตั้งตัวแทนแล้ว ควรจะต้องระบุ ชื่อตัวแทนนั้นให้ชัดเจนพร้อมกับลงชื่อของผู้ทรงกำกับไว้ด้วย ซึ่งจะเป็น การมองเห็นได้ชัดจะได้ไม่มีปัญหาถกเถียงกัน

เมื่อผู้ทรงได้สลักหลังตั๋วมอบให้ผู้ใดไปเป็นตัวแทนแล้ว ตัวแทนคนนั้นก็สามารไปดำเนินการแทนผู้ทรงที่เป็นเจ้าของตั๋วแลกเงินโดยชอบด้วยกฎหมายนั้นได้ เหมือนกับผู้ทรงที่เป็นคนสลักหลังดำเนินการด้วยตนเอง แต่ถ้าตัวแทนคนที่ได้รับสลักหลังตั๋วมาให้ดำเนินการแทนนี้ ซึ่งเรียกกว่าผู้ทรงตั๋วต่อไปก็ได้ ไม่สามารถจะไปดำเนินการแทนเจ้าของแท้จริงได้ เนื่องจากมีเหตุจำเป็นเพราะตัวบางประการ เช่น ป่วยเจ็บ ผู้ทรงซึ่งเป็นตัวแทนคนนั้นอาจจะสลักหลังตั๋วใบนั้นต่อไปให้บุคคลที่ 3 ก็ทำได้ แต่บุคคลที่ 3 ที่ได้รับสลักหลังตั๋วมา ก็กลายมาเป็นผู้ทรงตั๋วที่มีหน้าที่เป็นตัวแทนของเจ้าของตั๋วที่แท้จริงเช่นเดียวกับตัวแทนคนแรกของตัวเท่านั้น ห้ามสิทธิพิเศษในตัวแลกเงินใบนี้แต่อย่างใดเป็นของตนเองไม่

และในวรรค 2 ของมาตรา 925 หมายความว่าเมื่อตัวแทนของเจ้าของตั๋วที่แท้จริง ซึ่งเราอาจเรียกว่าเป็นผู้ทรงตั๋วแลกเงินในขณะนั้น ได้ไปดำเนินการใช้สิทธิทั้งปวงตามตั๋วเงินนั้นต่อคู่สัญญาทั้งหลายที่ต้องรับผิดชอบตามตั๋วเงินนั้นแล้ว เนื่องจากผู้ทรงตั๋วแลกเงินในขณะนั้นไปใช้สิทธิตามตั๋วเงินในฐานะเป็นตัวแทนของเจ้าของตั๋วที่แท้จริง ฉะนั้นถ้าคู่สัญญาทั้งหลายของตั๋วแลกเงินใบนี้มีข้อต่อสู้ใดๆในตัวเงินใบนั้นต่อเจ้าของตั๋วที่เป็นตัวการ (เจ้าของตั๋วที่แท้จริงซึ่งเป็นคนสลักหลังตั้งตัวแทน) ก็อาจยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้กับผู้ทรงตั๋วที่เป็นตัวแทนคนนี้ได้ แต่จะยกข้อต่อสู้ขึ้นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างคู่สัญญาทั้งหลายกับผู้ทรงที่เป็นตัวแทนนี้มาต่อสู้กับการใช้สิทธิตามตั๋วเงินโดยตัวแทนซึ่งเป็นผู้ทรงตั๋วแลกเงินในขณะนั้นไม่ได้

ตัวอย่าง

ตามตัวอย่างนี้ แดงเป็นผู้สั่งจ่ายตั๋วแลกเงินใบหนึ่งสั่งค่าให้จ่ายเงินแก่ขาว ต่อมาขาวสลักหลังโอนตั๋วนี้ให้เขียว เมื่อตั๋วเงินใบนี้ถึงกำหนดใช้เงินเขียวก็เลยไปยื่นตั๋วให้ค่าจ่ายเงินด้วยตนเอง เขียวจึงสลักหลังตั๋วเงินตั้งให้เหลืองเป็นตัวแทนไปดำเนินการยื่นตั๋วนี้ให้ผู้จ่ายจ่ายเงินแทนตน กฎหมายถือว่าเหลืองเป็นผู้ทรงตั๋วแลกเงิน มีหน้าที่เป็นตัวแทนเขียว สมมุติว่าเหลืองไม่สามารถไปปฏิบัติหน้าที่ได้เพราะติดธุระจำเป็น จึงสลักหลังตั๋วโอนต่อไปให้น้ำเงิน กฎหมายก็ถือว่าน้ำเงินเป็นผู้ทรงตั๋วแลกเงินนี้โดยมีหน้าที่เป็นตัวแทนของเขียว เช่นเดียวกับที่เหลืองเป็น

ที่นี้ย้อนกลับมาที่เหลืองเป็นผู้ทรงตั๋วแลกเงินที่เป็นตัวแทน เหลืองได้ไปยื่นตั๋วให้ค่าใช้เงิน สมมุติว่า ค่า กับ เหลือง มีหนี้ส่วนตัวกัน ซึ่งไม่เกี่ยวกับตั๋วเงินใบนี้ โดยค่าเป็นเจ้าของหนี้เหลืองอยู่ พอเหลืองซึ่งเป็นตัวแทนเขียวนำตั๋วไปยื่นให้ค่าจ่ายเงินตามตั๋ว ค่าจะถือโอกาสความเป็นเจ้าของหนี้เหลืองหักกลบลบหนี้ของตนกับตั๋วใบนี้ไม่ได้ เพราะเขียวซึ่งเป็นเจ้าของตั๋วที่แท้จริงมิได้เป็นลูกหนี้ค่าแต่อย่างใด จะถือโอกาสเอาหนี้ของผู้ทรงตั๋วแลกเงินที่เป็นตัวแทนมาหักกลบลบหนี้กับหนี้ในตั๋วแลกเงินซึ่งเป็นของเขียวหาได้ไม่ กฎหมายห้ามทำเช่นเสียแต่ค่า กับเขียวต่างมีหนี้ส่วนตัวอยู่ก่อนแล้ว โดยค่าเป็นเจ้าของหนี้เขียวอยู่อย่างนี้ เวลาค่าถูกเหลืองยื่นตั๋วให้จ่ายเงิน ค่าก็มีสิทธิยกข้อต่อสู้เรื่องหนี้ระหว่างตนกับเขียวขึ้นมาแย้งเหลือง เพื่อไม่ต้องจ่ายเงินตามตั๋วแลกเงินนั้นก็ได้ กฎหมายให้ทำได้

การสลักหลังจํานำตั๋วแลกเงิน

มาตรา 926 ได้บัญญัติว่า “เมื่อใดความที่สลักหลังมีข้อกำหนดว่า “ราคาเป็นประกัน” กิติ “ราคาเป็นจํานำ” กิติ หรือข้อกำหนดอย่างอื่นใดอันเป็นปริยายว่าจํานำไซ้ ท่านว่าผู้ทรงตั๋วแลกเงินจะใช้สิทธิทั้งปวงอันเกิดแต่ตัวนั้นก็ย่อมได้ทั้งสิ้น แต่ถ้าผู้ทรงสลักหลังตัวนั้น ท่านว่าการสลักหลังย่อมใช้ได้เพียงในฐานะเป็นคำสลักหลังของตัวแทน

คู่สัญญาทั้งหลายซึ่งต้องรับผิดชอบอาจจะต่อสู้ผู้ทรงด้วยข้อต่อสู้อันอาศัยความเกี่ยวพันเฉพาะบุคคลระหว่างตนกับผู้สลักหลังนั้นได้ไม่ เว้นแต่การสลักหลังจะได้มีขึ้นด้วยคบคิดกันฉ้อฉล”

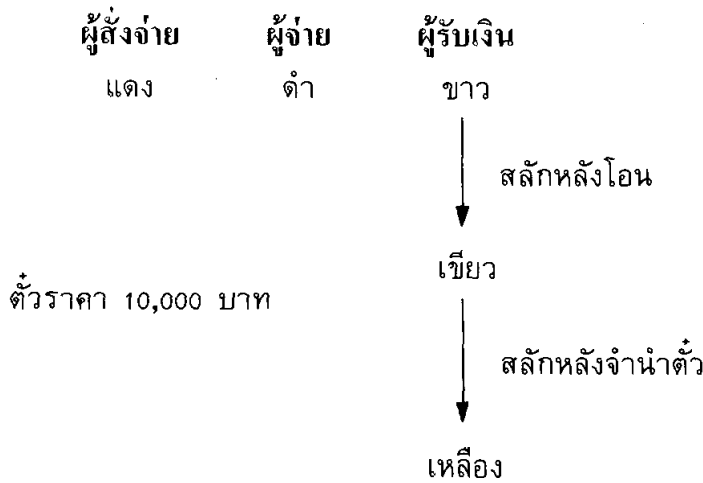
มาตรา 926 นี้เป็นบทบัญญัติของกฎหมายตัวแลกเงินอันว่าด้วยการนำตัวแลกเงินนี้ไปจำหน่าย ซึ่งกฎหมายอนุญาตให้หน้าไปจำหน่ายได้ โดยผู้เป็นเจ้าของตัวแลกเงินนั้นได้ทำการสลักหลังตัว โดยมีเขียนข้อความว่า “ราคาเป็นประกัน” หรือ “ราคาเป็นจำหน่าย” หรือข้อความอื่นใดก็ได้ที่มีความหมายว่าจำหน่ายนี้กับใคร ก็ใช้ได้ทั้งสิ้น และเมื่อมีการจำหน่ายตัวเกิดขึ้นแล้ว ผู้รับจำหน่ายตัวแลกเงินนี้เราเรียกว่า เป็นผู้ทรงตัวแลกเงินก็ได้ เพราะมีตัวอยู่ในความครอบครอง และเมื่อตัวแลกเงินใบนี้ถึงกำหนดใช้เงิน ผู้ทรงตัวแลกเงินคนนั้น (หรือผู้รับจำหน่าย) ก็มีสิทธินำตัวไปยื่นให้ผู้จ่ายใช้เงินให้ ถ้าผู้จ่ายไม่ใช้เงินให้ก็มีสิทธิทำคำคัดค้านภายในกำหนด จากนั้นก็มีสิทธิไล่เบี้ยให้คู่สัญญาในตัวทุกคนที่ต้องรับผิดชอบตัวให้ใช้เงินแก่ตนก็ได้ทั้งสิ้น แต่ถ้าไล่เบี้ยแล้วได้เงินตามจำนวนในตัวแลกเงินนั้นมา ก็ต้องมาพิจารณาดูว่า เงินที่ได้รับชำระมาตามราคาตัวแลกเงินกับเงินที่รับจำหน่ายนี้ไว้ ส่วนมากแล้วหนี้ที่รับจำหน่ายไว้จะต้องน้อยกว่าจำนวนเงินราคาในตัวแน่นอน ไม่มีมนุษย์คนใดที่มีสติสัมปชัญญะดีไปรับจำหน่ายแล้ว ปรากฏว่าเงินที่รับจำหน่ายมากกว่าเงินที่มีอยู่ในตัวหรือก ดังนั้นเมื่อเอามาหักกลบกกันแล้ว เหลือเงินที่เกินจากรับจำหน่ายไว้เท่าใดก็ต้องคืนแก่ผู้จำหน่ายตัวไป อันนี้เป็นหลักของการรับจำหน่ายในกฎหมายทั่วไปต้องนำมาปรับใช้ด้วย

และนอกจากนั้นกฎหมายยังได้บอกไว้ว่าถ้าผู้รับจำหน่ายตัว หรือผู้ทรงตัวในปัจจุบันได้สลักหลังตัวโอนต่อไปให้บุคคลที่ 3 บุคคลที่ 3 ที่ได้รับตัวนั้นมากก็มีหน้าที่เป็นผู้รับจำหน่ายตัวเช่นกันนั่นเอง เสมือนดังการสลักหลังตัวให้ตัวแทน ดังที่กล่าวมาแล้วในมาตรา 925

เมื่อมีการไล่เบี้ยตามตัวแลกเงินที่มีการจำหน่ายนี้เกิดขึ้น มาตรา 926 วรรค 2 ได้บัญญัติว่าคู่สัญญาทั้งหลายซึ่งต้องรับผิดชอบตัวแลกเงินใบนี้จะยกข้อต่อสู้ระหว่างตนกับผู้จำหน่ายขึ้นมายันผู้รับจำหน่ายไม่ได้ เพราะกฎหมายถือว่าผู้รับจำหน่ายนี้เป็นเจ้าหนี้ในตัวคนหนึ่ง ฉะนั้นข้อต่อสู้ของคนหนึ่งจะมายันต่ออีกคนหนึ่งไม่ได้ เว้นเสียแต่คู่สัญญาทั้งหลายที่ต้องรับผิดชอบตัวแลกเงินนั้นมีข้อต่อสู้กับผู้รับจำหน่ายก็ยกขึ้นยันผู้รับจำหน่ายได้ หรือถึงแม้จะเป็นข้อต่อสู้กับผู้จำหน่ายถ้าปรากฏว่าผู้จำหน่ายกับผู้รับจำหน่ายตัวแลกเงินใบนี้

ได้ร่วมคบคิดกันฉ้อฉลร่วมกันที่จะเล่นงานคู่สัญญาที่ต้องรับผิดชอบตัว
 แลกเงินนั้น อย่างนี้ก็ยกขึ้นมาต่อผู้รับจำนำได้

ตัวอย่าง

ตามตัวอย่างนี้ แแดงออกตัวแลกเงินใบหนึ่งสั่งให้ดำจ่ายเงินแก่ขาว
 เป็นจำนวนเงิน 10,000 บาท ขาวได้สลักหลังตัวโอนต่อให้เชี่ยว เชี่ยวไปกู้ยืม
 เงินเหลืองมาจำนวน 8,000 บาท แล้วสลักหลังตัวจำนำตัวต่อเหลืองเพื่อเป็น
 หลักประกันที่ยืมเงินกัน กฎหมายถือว่าเหลืองเป็นผู้รับจำนำตัวในราคา
 8,000 บาท และเป็นผู้ทรงตัวแลกเงินใบนี้ด้วย เหลืองอาจจะสลักหลังโอนตัว
 แลกเงินใบนี้ให้ใครก็ได้ แต่ผู้รับโอนตัวต่อมาจากเหลือง กฎหมายก็ถือว่าเป็น
 ผู้รับจำนำเช่นกัน เราย้อนกลับมาดูที่เหลืองต่อไป สมมุติว่าตัวแลกเงินใบนี้
 ถึงกำหนดใช้เงิน เหลืองจึงนำตัวไปยื่นให้ดำจ่ายเงิน ถ้าดำไม่จ่ายเงิน เหลือง
 ก็มีสิทธิทำคำคัดค้าน และใช้สิทธิไล่เบียดคู่สัญญาทั้งหลายคือ ขาวและแดงที่
 ต้องรับผิดชอบตัวเงิน เพราะได้ลงลายมือชื่อในตัวเงินใบนี้ได้และมีสิทธิไล่
 เบียดได้ตามราคาในตัวเงินนั้น สมมุติว่า แแดง หรือ ขาว ต่างมีหนี้ส่วนตัวกับ
 เชี่ยวซึ่งเป็นผู้จำนำตัว เมื่อถูกเหลืองใช้สิทธิไล่เบียดให้ชำระเงินตามตัว
 จะยกข้อต่อสู้ระหว่างตนกับเชี่ยว ขอหักกลบลบหนี้กับเงินที่จะต้องชำระให้

เหลืองตามตัวเงินนั้นไม่ได้ เพราะกฎหมายถือว่าเป็นหนี้คนละส่วนกัน และถือว่าเหลืองเป็นเจ้าของหนี้หนึ่งของตัวใบนี้มีสิทธิไล่เบี้ยให้ผู้ที่ลงลายมือชื่อในตัวให้รับผิดชอบตามตัวใบนี้ได้เป็นส่วนตัว เว้นเสียแต่ แดง หรือขาว นั้นมีส่วนตัวกับเหลืองซึ่งถึงจะนำมาหักกลบลบหนี้กับเงินที่ถูกเหลืองเรียกให้ชำระหนี้ตามตัวแลกเงินนี้ได้และนอกจากนั้น แดง หรือ ขาว จะมีสิทธิเอาหนี้ส่วนตัวที่ตนมีอยู่กับเขียวมาหักกลบลบหนี้กับเงินที่ถูกเหลืองเรียกให้ชำระหนี้ตามตัวแลกเงินใบนี้ได้ ถ้าปรากฏว่าเหลืองกับเขียวได้ร่วมมือทำการสมคบกันฉ้อฉล แอบจํานำตัวกันเพื่อให้เหลืองไปใช้สิทธิตามกฎหมายในฐานะผู้รับจํานำไปเรียกให้แดง หรือขาว ชำระเงินตามตัวแลกเงินใบนี้ เพราะถ้าเขียวจะไปเรียกเองก็กลัวว่าจะถูกหักกลบลบหนี้กันไม่ได้ อะไรเลย เลยวางแผนร่วมกับเหลืองเพื่อฉ้อฉลแดงหรือขาว । กฎหมายบอกกว่าแดง หรือขาว มีสิทธินำหนี้ที่ตนเป็นเจ้าของเขียว หักกลบลบหนี้กับเงินที่เหลืองเรียกให้เขาชำระหนี้ตามตัวแลกเงินใบนี้ได้

สมมุติว่าเหลืองได้เรียกให้ขาวชำระหนี้ตามตัวแลกเงินใบนี้ได้มา 10,000 บาท กฎหมายก็บอกว่าเหลืองมีสิทธิเก็บเงินนั้นไว้ได้เพียง 8,000 บาท เท่าราคาที่เขียวจํานำตัวไว้กับตนเท่านั้น ส่วนอีก 2,000 บาทที่ได้เกินมานั้น เหลืองจะต้องมอบคืนไปให้แก่เขียว ซึ่งเป็นผู้จํานำตัว ตามหลักกฎหมายจํานำนั้นแล

ส่วนที่ 2

การรับรอง

มาตรา 927 - มาตรา 937

การรับรองคืออะไร

การรับรองคือ การที่ผู้ทรงโดยชอบด้วยกฎหมายของตัวแลกเงิน มีความสงสัยอย่างยิ่งว่าตัวเงินใบนี้เมื่อถึงกำหนดจ่ายเงิน ผู้จ่ายจะจ่ายเงินตามตัวให้แก่ผู้ทรงหรือไม่ ดังนั้นเพื่อที่จะขจัดความสงสัยอันนี้ให้หมดไป ก่อนที่ตัวเงินใบนี้จะถึงกำหนดจ่ายเงิน ผู้ทรงจึงนำตัวแลกเงินใบนี้ไปหาผู้จ่าย แล้วถามผู้จ่ายว่า ตัวแลกเงินใบนี้ เมื่อถึงกำหนดจ่ายเงินผู้จ่ายยินดีจ่ายเต็มตามจำนวนที่กำหนดไว้ในตัวหรือไม่ ถ้าผู้จ่ายตอบรับว่ายินดีจ่ายเต็มตามจำนวนที่กำหนดไว้ทุกประการ เมื่อถึงกำหนดให้มาขึ้นเงินได้เลย อย่างนี้ ผู้ทรงที่รู้จักกฎหมายก็ยื่นตัวแลกเงินใบนั้นให้ผู้จ่ายพร้อมกับบอกว่า ถ้าอย่างนั้นกรุณาเซ็นชื่อพร้อมกับลงข้อความว่ารับรองแล้วข้างหน้าตัวใบนี้ด้วยเถิด ถ้าผู้จ่ายปฏิบัติตามโดยเขียนข้อความว่ารับรองแล้ว และเซ็นชื่อของผู้จ่ายด้านหน้าตัวเรียบร้อยทุกประการนี้แหละเรียกว่า คือการรับรอง หรือถ้าผู้ทรงนำยื่นให้ผู้จ่ายรับรอง แล้วผู้จ่ายก็ยกว่าจะขอรับรองแบบมีเงื่อนไข หรือขอรับรองว่าจะจ่ายบางส่วนไม่ครบตามจำนวนเงินที่กำหนดไว้ในตัวนั้นจะได้หรือไม่ ถ้าผู้ทรงสงสัยเห็นใจผู้จ่ายและยินดีรับเอาการรับรองแบบมีเงื่อนไข หรือรับเอาการรับรองแบบบางส่วนนั้นเมื่อผู้จ่ายเซ็นชื่อพร้อมกับเขียนข้อความว่ารับรองแล้วแบบมีเงื่อนไขอย่างนั้นอย่างนี้หรือรับรองบางส่วน ลงบนด้านหน้าตัวแล้ว เราก็เรียกการกระทำของผู้จ่ายนี้ว่าการรับรองเหมือนกัน แต่จะมีผลแตกต่างกันทางกฎหมายบ้างเล็กน้อยในเรื่องรับรองตลอดไป (คือรับรองยินดีจ่ายเต็มตามจำนวนเมื่อถึงกำหนดเวลา) รับรองเบี่ยงบ่ายแบบมีเงื่อนไข และรับรองเบี่ยงบ่ายแบบบางส่วน ซึ่งจะได้ทราบโดยละเอียดเมื่อศึกษาไปถึง

การรับรองตัวแลกเงินทุกฉบับจำเป็นต้องมีการรับรองหรือไม่

ตัวแลกเงินที่ออกโดยผู้สั่งจ่าย สั่งให้ผู้จ่าย จ่ายเงินให้แก่ผู้รับเงินใน เวลาเมื่อถึงกำหนดนั้น ปกติแล้วตัวแลกเงินเหล่านี้ ผู้ทรงมีต้องนำไปให้ผู้จ่าย รับรองแต่ประการใด ผู้ทรงเพียงแต่รอเวลาว่าเมื่อใดตัวถึงกำหนดจ่ายเงิน ก็นำตัวไปให้ผู้จ่าย จ่ายเงินทันที แต่อย่างไรก็ตาม ถึงแม้กฎหมายจะบัญญัติ ว่าไม่จำเป็นต้องมีการรับรองการที่ผู้ทรงนำไปให้ผู้จ่ายรับรองตัวนั้นก็หาขัด ต่อบทกฎหมายแต่ประการใดไม่ ไม่ผิดอะไร แต่กลับเป็นผลดีกับตัวผู้ทรง เสียอีก กล่าวคือ ถ้าผู้จ่ายได้รับรองตัวนั้นตามที่ผู้ทรงยื่นให้รับรอง ผู้จ่ายก็จะ เกิดมีความผูกพันทางกฎหมายกับตัวใบนี้และต่อผู้เป็นเจ้าของตัวคือผู้ทรง ทันที กฎหมายถือว่าผู้จ่ายได้ลงลายมือชื่อในตัวแล้วย่อมต้องรับผิดชอบเมื่อ ความแห่งตัวนี้ทุกประการ ผู้ทรงสามารถฟ้องผู้จ่ายได้ในฐานะเป็นลูกหนี้ ชั้นต้น คือคนแรกของตัวใบนี้ได้ และนอกจากนั้นเมื่อผู้ทรงนำไปให้ผู้จ่าย รับรอง ถ้าผู้จ่ายไม่รับรอง กฎหมายก็เปิดโอกาสให้ผู้ทรงมีสิทธิฟ้องไล่เบี้ย ผู้สั่งจ่ายและผู้สลักหลังในตัวใบนี้ได้ทุกคน ก่อนที่ตัวใบนี้จะถึงกำหนดจ่าย เงินด้วย นี่แหละจึงเป็นที่เห็นได้ว่า การนำไปให้ผู้จ่ายรับรองก็อาจจะทำให้ ผู้ทรงได้รับประโยชน์ดังกล่าวข้างต้น

กรณีดังต่อไปนี้ที่กฎหมายบัญญัติว่าต้องนำตัวแลกเงินไปให้ผู้จ่าย รับรอง

ข้อ 1. ตามมาตรา ๑๒๗ วรรค ๒ บัญญัติว่า “ในตัวแลกเงินนั้นผู้สั่งจ่ายจะลงข้อกำหนดไว้ว่าให้นำยื่นเพื่อรับรองโดยกำหนดเวลาจำกัดไว้ให้ ยื่น หรือไม่กำหนดเวลาก็ได้”

ในข้อ 1 นี้หมายความว่า เมื่อผู้สั่งจ่ายได้ออกตัวแลกเงินและเขียนข้อกำหนดไว้ว่าให้ผู้ทรงนำตัวไปยื่นให้ผู้จ่ายรับรองด้วย ดังนี้เป็นหน้าที่ของผู้ทรงจะต้องนำตัวไปยื่นให้ผู้จ่ายรับรอง ส่วนจะให้นำยื่นรับรองเมื่อใดนั้นก็ ต้องดูว่าผู้สั่งจ่ายกำหนดว่าให้ไปยื่นเมื่อนั้นเมื่อนี้หรือไม่ ถ้ามีกำหนดเวลาให้ ยื่นไว้ด้วยเช่นภายใน ๗ วันนับแต่วันที่ออกตัวแลกเงินนี้ อย่างนี้ผู้ทรงต้องรีบ นำไปยื่นเสียให้เรียบร้อยภายในกำหนดที่วานั้น แต่ถ้าไม่มีกำหนดเวลาให้ยื่น ไว้ ผู้ทรงจะไปยื่นให้ผู้จ่ายรับรองเมื่อใดก็ได้ แต่ต้องก่อนตัวแลกเงินนั้นถึง

กำหนดใช้เงินก็แล้วกัน

ข้อ 2 ตามมาตรา 927 วรรค 3 บัญญัติว่า “ผู้สั่งจ่ายจะห้ามการนำตัวแลกเงินยื่นเพื่อรับรองก็ได้ เว้นแต่ในกรณีที่เป็นตัวเงินอันได้ออกสั่งให้ใช้เงินเฉพาะ ณ สถานที่อื่นใดอันมิใช่ภูมิลำเนาของผู้จ่าย หรือได้ออกสั่งให้ใช้เงินในเวลาใดเวลาหนึ่งนับแต่ได้เห็น”

ในข้อ 2 นี้หมายความว่า ถึงแม้กฎหมายจะได้เปิดโอกาสให้ผู้สั่งจ่ายมีสิทธิเขียนลงไปในตัวว่าไม่ต้องไปยื่นให้ผู้จ่ายรับรองก็ตาม แต่ถ้าตัวแลกเงินนั้นได้ออกสั่งให้ใช้เงินเฉพาะ ณ สถานที่อื่นใดอันมิใช่ภูมิลำเนาของผู้จ่ายแล้ว ถึงแม้จะมีข้อห้ามของผู้สั่งจ่ายเขียนไว้ว่าห้ามนำยื่นตัวเพื่อรับรองก็ตาม กฎหมายก็บอกว่าผู้ทรงต้องนำตัวใบนี้ไปยื่นให้ผู้จ่ายรับรองเสียเหตุผลก็เพราะว่าตัวได้กำหนดสถานที่จ่ายเงินให้ไปจ่ายกันที่อื่น ซึ่งปกติแล้วต้องจ่ายที่ภูมิลำเนาของผู้จ่าย ผู้จ่ายเป็นคนจ่ายเงินไม่เคยเห็นตัวแลกเงินใบนี้แล้วจะไปจ่ายให้ถูกสถานที่ตามตัวนั้นได้อย่างไร ฉะนั้นจึงต้องนำตัวไปให้ผู้จ่ายดูเพื่อรับรองเสีย ส่วนผู้จ่ายจะรับรองหรือไม่ก็เป็นเรื่องของเขา ผู้ทรงไม่ต้องไปสนใจ สนใจแต่เพียงต้องนำไปยื่นให้รับรองเท่านั้น

และหรือข้อความในตัวเงินได้เขียนสั่งให้ใช้เงินในเวลาใดเวลาหนึ่งนับแต่ได้เห็น คำว่าได้เห็นนี้หมายความว่าผู้จ่ายเป็นคนได้เห็น ฉะนั้นถึงแม้จะมีข้อห้ามของผู้สั่งจ่าย เขียนไว้ว่าห้ามนำยื่นตัวเพื่อรับรองก็ตาม กฎหมายก็บอกว่าผู้ทรงต้องนำตัวใบนี้ไปยื่นให้ผู้จ่ายรับรอง ก็เพราะตัวแลกเงินเขียนว่าให้ใช้เงินในเวลาใดเวลาหนึ่งนับแต่ได้เห็น ถ้าไม่ไปให้ผู้จ่ายเห็นตัวเสียก่อน ผู้จ่ายจะไปจ่ายภายในระยะเวลาที่กำหนดวันนั้นถูกได้อย่างไร ต้องให้ผู้จ่ายเห็นเสียก่อน เมื่อเห็นตัวก็ถือโอกาสให้เซ็นรับรองเสียเลย ถ้าไม่เซ็นก็ไม่เป็นไร ถ้าเซ็นก็มีผลต่อผู้ทรงตั้งว่ามาแล้วนั่นเอง

ข้อ 3 ตามมาตรา 927 วรรค 4 บัญญัติว่า “ผู้สั่งจ่ายจะลงข้อกำหนดไว้ว่ายังมีให้นำตัวยื่นเพื่อรับรองก่อนถึงกำหนดวันใดวันหนึ่งก็ได้”

ในข้อ 3 นี้หมายความว่า ผู้ทรงต้องนำตัวไปยื่นให้ผู้จ่ายรับรอง แต่ต้องรองจนกว่าถึงกำหนดให้นำไปยื่น จะนำไปยื่นให้รับรองก่อนกำหนดนั้นไม่ได้ จะต้องปฏิบัติตามคำสั่งของผู้สั่งจ่ายโดยเคร่งครัดเสมอ

ข้อ 4 ตามมาตรา 927 วรรค 5 บัญญัติว่า “ผู้สละหลังทุกคนจะลงข้อกำหนดไว้ว่า ให้นำตัวเงินยื่นเพื่อรับรองโดยกำหนดเวลา จำกัดไว้ให้ยื่นหรือไม่กำหนดเวลาก็ได้ เว้นแต่ ผู้สั่งจ่ายจะได้ห้ามการรับรอง”

ในข้อ 4 นี้หมายความว่า กฎหมายเปิดโอกาสให้ผู้สละหลังตัวมีสิทธิหรือมีอาจเขียนข้อกำหนดลงไปในตัวแลกเงินว่าให้ผู้ทรงนำตัวไปยื่นให้ผู้จ่ายรับรองโดยจะกำหนดระยะเวลาจำกัดไว้ให้ยื่น หรือไม่กำหนดเวลาให้ยื่นก็ได้ แต่ระวังไว้ผู้สละหลังจะมีสิทธิเขียนข้อกำหนดอันนี้ลงไปได้ตั้งอยู่ในตัวนั้นเสียก่อนว่า ผู้สั่งจ่ายได้เขียนห้ามการรับรองไว้หรือเปล่า ถ้าผู้สั่งจ่ายเขียนว่าห้ามนำไปให้รับรองอย่างนี้ ผู้สละหลังจะมาเขียนว่าต้องนำไปยื่นให้ผู้จ่ายรับรอง ดังนี้ไม่ได้ เพราะในตัวใบเดียวกันจะมีคำสั่ง 2 อัน และขัดกันไม่ได้ และกฎหมายถือว่าคำสั่งของผู้สั่งจ่ายมาก่อนต้องใหญ่กว่าคำสั่งของผู้สละหลังที่มาทีหลัง

ข้อ 5 ตามมาตรา 928 บัญญัติว่า “ผู้ทรงตัวแลกเงินอันสั่งให้ใช้เงินเมื่อสิ้นระยะเวลากำหนดอย่างไรอย่างหนึ่งนับแต่ได้เห็นนั้น ต้องนำตัวเงินยื่นเพื่อรับรองภายใน 6 เดือน นับแต่วันที่ลงในตัวเงิน หรือภายในเวลาช้าเร็วกว่านั้น ตามแต่ผู้สั่งจ่ายจะได้ระบุไว้”

ในข้อ 5 นี้หมายความว่า ถ้าตัวแลกเงินที่ออกมานั้น ผู้สั่งจ่ายไม่ได้เขียนว่าให้ไปรับรองแต่เขียนว่าให้ใช้เงินเมื่อสิ้นระยะเวลากำหนดอย่างไรอย่างหนึ่งนับแต่ได้เห็น อย่างนี้ผู้ทรงก็ต้องนำตัวแลกเงินใบนี้ไปยื่นให้ผู้จ่ายรับรอง เพราะว่าถ้าไม่นำตัวไปให้ผู้จ่ายเห็น ผู้จ่ายก็จะรู้ได้อย่างไรว่าจะให้จ่ายเงินเมื่อใด เพราะผู้สั่งจ่ายเล่นเขียนว่าให้ใช้เงินเมื่อสิ้นระยะเวลากำหนดอย่างไรอย่างหนึ่งนับแต่ได้เห็น เช่น ให้จ่ายเงินในวันที่ 7 นับแต่วันที่ผู้จ่ายได้เห็นตัว ฉะนั้นต้องนำไปให้ผู้จ่ายเห็นตัวเสีย ส่วนผู้จ่ายจะรับรองหรือไม่ก็เป็นเรื่องของผู้จ่าย

นอกจากนั้นกฎหมายยังได้กำหนดระยะเวลาให้ผู้จ่ายเห็นด้วยว่าต้องนำไปยื่นให้ผู้จ่ายรับรองเสียภายใน 6 เดือน นับแต่วันที่ลงในตัวเงิน ระยะ 6 เดือนนี้ หมายความว่าในกรณีที่ผู้สั่งจ่ายมิได้กำหนดระยะเวลาให้ไปยื่นรับรองไว้แต่ถ้าผู้สั่งจ่ายจะกำหนดเวลาให้ไปยื่นให้ผู้จ่ายรับรองหรือได้

เห็นนั้นไว้ ซึ่งระยะเวลาที่กำหนดนี้อาจจะน้อยกว่า 6 เดือน หรือมากกว่า 6 เดือนก็ได้ ผู้ทรงก็ต้องปฏิบัติตามคำสั่งของผู้ส่งจ่ายทุกประการ

ใครจะเป็นผู้นำตัวไปยื่นให้ผู้จ่ายรับรอง

มาตรา 927 วรรค 1 ได้บัญญัติว่า “อันตัวแลกเงินนั้นจะนำไปยื่นแก่ผู้จ่าย ณ ที่อยู่ของผู้จ่าย เพื่อให้รับรองเมื่อไร ๆ ก็ได้ จนกว่าจะถึงกำหนดใช้เงิน และผู้ทรงจะเป็นผู้ยื่น หรือเพียงแต่ผู้ที่ได้ตัวนั้นไว้ในครอบครองจะเป็นผู้นำไปยื่นก็ได้”

มาตรา 927 ได้กำหนดผู้นำตัวไปยื่นให้ผู้จ่ายรับรองว่า มี 2 คน คือ

1. ผู้ทรงตัวโดยชอบด้วยกฎหมาย
2. ผู้ที่มีตัวอยู่ในความครอบครอง

ทั้ง 2 คนนี้มีสิทธินำตัวไปยื่นให้ผู้จ่ายรับรองได้แต่ต้องนำไปยื่นให้ผู้จ่ายรับรองเสียก่อนที่ตัวแลกเงินใบนั้นจะถึงกำหนดใช้เงิน เพราะถ้าตัวถึงกำหนดแล้ว เมื่อนำตัวไปให้ผู้จ่าย มันเป็นการให้ผู้จ่ายใช้เงินให้ มิใช่เป็นการให้ผู้จ่ายรับรอง ส่วนสถานที่ที่จะนำไปให้ผู้จ่ายรับรองนั้น ก็ต้องนำไปให้ผู้จ่าย ณ บ้านพักของผู้จ่ายนั่นเอง

กำหนดเวลายื่นตัวแลกเงินให้ผู้รับรอง

มาตรา 927 วรรค 1 ก็ได้กล่าวไว้แล้วว่าให้ผู้ทรงกับผู้ครอบครองตัวนำตัวไปยื่นให้ผู้จ่ายรับรองเมื่อใดก็ได้ แต่ต้องก่อนกำหนดเวลาใช้เงินของตัวแลกเงินใบนั้น นี่เป็นหลักของกฎหมายได้วางไว้ แต่อย่างไรก็ตามหลักอันนี้ก็มิใช่ข้อยกเว้น ดังต่อไปนี้คือ

1. ถ้าตัวแลกเงินนั้นผู้ส่งจ่ายได้กำหนดเวลาจำกัดไว้ให้ยื่น ก็ต้องยื่นให้ผู้จ่ายรับรองตามกำหนดเวลานั้น
2. ถ้าตัวแลกเงินนั้น ผู้ส่งจ่ายได้สั่งว่ายังมีให้นำตัวยื่นเพื่อให้รับรองก่อนถึงกำหนดวันใดวันหนึ่ง ดังนี้ผู้ทรงหรือผู้ครอบครองก็ต้องปฏิบัติตามที่ผู้ส่งจ่ายสั่งไว้
3. ถ้าตัวแลกเงินนั้น ผู้สลับหลังเป็นผู้กำหนดบ้างว่าต้องนำตัวไปยื่นให้ผู้จ่ายรับรอง โดยกำหนดเวลาจำกัดไว้ให้ยื่น และเป็นตัวที่ผู้ส่งจ่ายไม่ได้ห้ามการรับรอง ดังนี้ผู้ทรงหรือผู้ครอบครอง ก็ต้องนำไปยื่นตามเวลาที่

ผู้สละหลังได้กำหนดไว้

4. ถ้าตัวแลกเงินนั้น ผู้ส่งจ่ายได้เขียนว่า ให้ใช้เงินเมื่อสิ้นระยะเวลา กำหนดอย่างใดอย่างหนึ่งนับแต่ได้เห็น ดังนี้ผู้ทรงหรือผู้ครอบครองตัวต้อง นำไปยื่นให้ผู้จ่ายรับรองภายในกำหนด 6 เดือน นับแต่วันที่ได้ออกตัวนั้น หรือนำยื่นภายในกำหนดที่ผู้ส่งจ่ายกำหนดไว้ ซึ่งอาจจะช้าหรือมากกว่า กำหนด 6 เดือนก็ได้

สิทธิของผู้ทรงตัวในการที่จะยื่นตัวเพื่อรับรอง

มาตรา 929 บัญญัติไว้ว่า “ภายในบังคับบทบัญญัติมาตรา 927 ผู้ทรงตัวแลกเงินมีสิทธิที่จะยื่นตัวเงินแก่ผู้จ่ายได้ในทันทีเพื่อให้รับรอง ถ้าและเขาไม่รับรองภายในเวลา 24 ชั่วโมงไซ้ ผู้ทรงก็มีสิทธิที่จะคัดค้าน”

จากหลักมาตรา 927 จะเห็นได้ว่า ผู้ทรงมีสิทธิยื่นตัวเงินให้แก่ผู้จ่าย รับรองเมื่อใดก็ได้ แต่ต้องก่อนที่ตัวแลกเงินนั้นถึงกำหนดใช้เงิน และถึงแม้จะมีข้อกำหนดระยะเวลาให้ยื่น หรือมีข้อจำกัดระยะเวลาให้ยื่นก็ตาม เมื่อถึง กำหนดระยะเวลาเหล่านั้นที่ให้ผู้ทรงมีสิทธิยื่นได้ ผู้ทรงจะใช้สิทธิโดยยื่นให้ผู้ จ่ายรับรองทันที ในวันที่เริ่มมีสิทธิยื่นเลยก็ได้ ไม่จำเป็นต้องรอถึงวันสุดท้าย ถึงจะไปใช้สิทธิยื่นตัวให้รับรอง และเมื่อยื่นแล้ว ถ้าผู้จ่ายไม่ตอบสนองคือให้ รับรองภายใน 24 ชั่วโมง นับแต่วันที่ยื่น ผู้ทรงก็มีสิทธิที่จะทำคำคัดค้านได้ทันทีนับแต่นั้น

วิธีปฏิบัติในการยื่นตัวให้ผู้จ่ายรับรอง

มาตรา 930 ได้บัญญัติว่า “ในการยื่นตัวแลกเงินเพื่อให้เขารับรอง นั้น ผู้ทรงไม่จำเป็นต้องปล่อยตัวนั้นให้ไว้ในมือผู้จ่าย

อนึ่งผู้จ่ายจะเรียกให้ยื่นตัวแลกเงินแก่ตนอีกเป็นครั้งที่ 2 ในวันที่รุ่งขึ้น แต่วันที่ยื่นครั้งแรกนั้นก็ได้อันห้ามมิให้คู่กรณีที่มีส่วนได้เสียยกเอาการที่ มิได้อนุวรรตตามคำเรียกอันนี้ขึ้นเป็นข้อต่อสู้ เว้นแต่การเรียกนั้นได้ระบุ ไว้ในคำคัดค้าน”

จากมาตรา 930 จะเห็นได้ถึงวิธีปฏิบัติในการยื่นตัวให้ผู้จ่ายรับรอง ว่า ผู้ทรงมีวิธีปฏิบัติดังต่อไปนี้

1. เมื่อผู้ทรงนำตัวไปยื่นให้ผู้จ่ายรับรองนั้น พอบอกกล่าวและให้ตัว

ผู้จ่ายดูแล้ว ถ้าผู้จ่ายยินดีจะรับรอง ผู้ทรงก็มอบตัวให้ผู้จ่ายลงลายมือชื่อรับรองเลย แล้วเอาตัวกลับมา แต่ถ้าผู้จ่ายยังไม่รับรองทันที บอกว่ายังไม่มีความเห็นให้เป็นอย่างนี้หรือประการอื่นใด ผู้ทรงจะมอบตัวแลกเงินนั้นให้ผู้จ่ายไว้ หรือจะเก็บไว้เอง แล้วนำมาให้ผู้จ่ายลงลายมือชื่อรับรองที่หลังก็ได้ แต่ระยะเวลาต้องไม่ห่างจากกันมากนักเป็นเพียงชั่วโมงก็ใช้ได้ไม่ใช่เป็นวัน ๆ และต้องอยู่ภายใน 24 ชั่วโมง ถ้าผู้จ่ายไม่ยอมรับรับรองในวันที่น่ายื่นให้รับรอง แต่บอกให้นำมาให้ความเห็นรับรองในวันหลัง อย่างนี้ไม่ได้ กฎหมายถือว่าผู้จ่ายไม่รับรองทันที ผู้ทรงมีสิทธิทำคำคัดค้านได้ ถ้าเกิน 24 ชั่วโมง นับแต่วันยื่นให้รับรองครั้งแรกนั้น

2. การยื่นตัวให้ผู้จ่ายรับรองนี้ กฎหมายเปิดโอกาสให้ผู้จ่ายมีสิทธิเรียกให้ผู้ทรงยื่นเป็นครั้งที่ 2 ในวันรุ่งขึ้น นับแต่วันที่ยื่นครั้งแรกก็ได้ เหตุผลที่ให้มีสิทธิผู้จ่ายเช่นนี้ก็เพราะว่า เพื่อให้โอกาสผู้จ่ายไตร่ตรองให้แน่แท้เสียก่อนว่าจะรับรองดีหรือไม่ เนื่องจากบางทีผู้จ่ายอาจจะต้องถามไปยังผู้ส่งจ่ายว่า เรื่องมันเป็นมาอย่างไรถึงจะต้องออกตัวแลกเงินมาให้เขาเกี่ยวข้องด้วย

ผู้จ่ายมีสิทธิเรียกร้องให้ผู้ทรงยื่นให้ผู้จ่ายรับรองเป็นครั้งที่ 2 ได้ ข้อความว่า ท่านห้ามมิให้คู่กรณีที่มีส่วนได้ส่วนเสียยกเอาการที่มีได้อนุวรรตตามคำเรียกอันนี้ขึ้นเป็นข้อต่อสู้ หมายความว่า เมื่อผู้จ่ายได้เรียกให้ผู้ทรงยื่นเป็นครั้งที่ 2 ผู้ทรงกลับไม่ยอมยื่น กลับถือโอกาสหาว่าผู้จ่ายไม่รับรองตัว ทำให้ตัวนั้นขาดความเชื่อถือ ผู้ทรงจึงมีสิทธิทำคำคัดค้านเพื่อจะได้ใช้สิทธิไล่เบียดเป็นผู้ส่งจ่ายและคู่สัญญาคนอื่นที่ต้องรับผิดชอบตัวนั้น ให้รับผิดชอบตัวแลกเงินใบนี้ฐานที่ตัวขาดความเชื่อถือแล้วอย่างนี้ไม่ได้ ผู้ส่งจ่ายและคู่สัญญาคนอื่น ๆ ในตัวสามารถยกข้อต่อสู้นี้ไม่ต้องรับผิดชอบกับผู้ทรงได้

แต่ถ้าผู้จ่ายได้เรียกให้ผู้ทรงยื่นตัวให้มารับรองเป็นครั้งที่ 2 แล้ว ผู้ทรงก็ได้แนบโดยทันที แต่ผู้จ่ายกลับไม่ยอมรับรับรองให้ ดังนี้ผู้ทรงต้องทำหนังสือคัดค้าน พร้อมกับระบุลงไปคำคัดค้านนั้นด้วยว่า ให้นำยื่นให้ผู้จ่ายถึง 2 ครั้งแล้ว ก็ยังไม่ยอมรับรับรอง ฉะนั้นตัวแลกเงินใบนี้ต้องขาดความ

เชื่อถือเพราะไม่มีการรับรอง ดังนั้นผู้ทรงจึงมีสิทธิไล่เบี้ยผู้ส่งจ่าย และคู่สัญญาคนก่อน ๆ ได้ทุกคนให้รับผิดชอบตามตัวเงินนี้ได้

การรับรองตั๋วจะต้องทำอย่างไร

มาตรา 931 ได้บัญญัติว่า “การรับรองนั้นพึงกระทำด้วยเขียนลงไว้ในด้านหน้าแห่งตั๋วแลกเงินเป็นถ้อยคำสำนวนว่า “รับรองแล้ว” หรือความอย่างอื่นทำนองเช่นเดียวกันนั้น และลงลายมือชื่อของผู้จ่าย อนึ่งแต่เพียงลายมือชื่อของผู้จ่ายลงไว้ในด้านหน้าแห่งตั๋วแลกเงิน ท่านก็จัดว่าเป็นคำรับรองแล้ว”

มาตรา 931 นี้ เป็นการบอกถึงวิธีการรับรองตั๋วว่าจะทำอย่างไร ซึ่งกฎหมายก็ได้บัญญัติไว้ว่าให้ผู้จ่ายลงลายมือชื่อ แล้วเขียนถ้อยคำลงไปว่ารับรองแล้ว หรือไม่ต้องเขียนถ้อยคำเหล่านี้ก็ได้ ให้ลงแต่ชื่อไว้ด้านหน้าของตั๋วแลกเงินนั้น ก็ถือว่าเป็นคำรับรองแล้ว

วันรับรอง

มาตรา 932 ได้บัญญัติว่า “ตั๋วแลกเงินฉบับใดเขียนสั่งให้ใช้เงินในกำหนดระยะเวลาอย่างใดอย่างหนึ่งนับแต่วันที่ลงในตั๋วแลกเงินนั้น แต่หากมิได้ลงวันไว้ก็ดี หรือตั๋วเงินฉบับใดสั่งให้ใช้เงินในกำหนดระยะเวลาอย่างใดอย่างหนึ่งนับแต่ได้เห็น แต่หากคำรับรองตัวนั้นมีได้ลงวันไว้ก็ดี ตั๋วแลกเงินเช่นว่ามานี้ ท่านว่าผู้ทรงจะลดวันออกตั๋ว หรือวันรับรองลงตามที่แท้จริงก็ได้ แล้วพึงให้เงินตามนั้น

อนึ่งท่านบัญญัติไว้ว่า ในกรณีที่ผู้ทรงทำการโดยสุจริตแต่ลงวันคลาดเคลื่อนไปด้วยสำคัญผิด และในกรณีลงวันผิดทุกสถาน หากว่าในภายหลังตั๋วเงินนั้นตกไปยังมือผู้ทรงโดยชอบธรรมด้วยกฎหมายแล้ว ตั๋วเงินจะเสียไปเพราะเหตุนั้นก็หาไม่ ท่านให้คงเป็นตั๋วเงินที่ใช้ได้ และพึงใช้เงินกันเสมือนดังว่า วันที่ได้จดลงนั้นเป็นวันที่ถูกต้องแท้จริง”

จากมาตรา 932 นี้ จะเห็นได้ว่าในกรณีที่ผู้ทรงตั๋วหรือผู้ครอบครองตั๋ว ได้นำตั๋วไปยื่นให้ผู้จ่ายรับรอง และเมื่อผู้จ่ายรับรองแล้ว แต่ล้มลงวันที่รับรองไว้ เพราะบางทีวันที่รับรองนี้ก็สำคัญมากเนื่องจากการจ่ายเงินตามตั๋วต้องขึ้นอยู่กับวันที่รับรอง กฎหมายเลยแก้ปัญหาให้ผู้ทรงตั๋วโดย

ขอบกฎหมายนั้นมีสิทธิจงด่วนออกตัวในกรณีที่ผู้ส่งจ่ายล้มลงไว้ หรือจงด่วน
รับรอง ในกรณีที่ผู้จ่ายล้มลงไว้ ลงไปบนตัวแลกเงินได้ การจงด่วนที่นี้ต้องจงด
วันที่ถูกต้องลงไปโดยสุจริตแล้ว กฎหมายถือว่าวันที่จงดนั้นใช้ได้ถูกต้อง
ให้ใช้เงินกันไปตามวันที่จงดนั้นได้

แต่ก็มีบางที่ผู้ทรงจงดวันที่ผิดไปโดยสำคัญผิด อย่างนี้ก็ไม่มีผลทำให้
ตัวแลกเงินนั้นเสียแต่ประการใด ผู้ทรงตัวที่ขอบกฎหมายก็นำตัวไปขึ้นเงิน
ตามกำหนดวันเวลาที่จงดลงไว้ได้ เพราะกฎหมายถือว่าวันที่จงดนั้นถูกต้อง

และนอกจากนั้นกฎหมายยังบอกว่า ถ้าตัวแลกเงินใดมีการรับรอง
แต่ไม่ได้ลงวันที่รับรองไว้ แล้วเกิดปัญหาเถียงกันว่ารับรองกันวันใด เช่นนี้
เพื่อแก้ปัญหานี้กฎหมายให้ใช้วันสุดท้ายแห่งระยะเวลาวันกำหนดไว้เพื่อ
รับรองนั้นเป็นวันรับรองที่ถูกต้อง (มาตรา 933)

คำรับรองที่ขีดฆ่าทิ้ง

มาตรา 934 ได้บัญญัติว่า “ถ้าผู้จ่ายเขียนคำรับรองลงในตัวแลกเงิน
แล้ว แต่กลับขีดฆ่าเสียก่อน ตัวเงินนั้นหลุดพ้นไปจากมือตนไซ้ ท่านให้ถือ
เป็นอันว่าได้บอกปิดไม่รับรอง แต่ถ้าผู้จ่ายได้แจ้งความเป็นหนังสือไปยัง
ผู้ทรงหรือคู่สัญญาฝ่ายอื่นซึ่งได้ลงนามในตัวเงินว่าตนรับรองตัวเงินนั้นก่อน
แล้ว จึงมาขีดฆ่าคำรับรองต่อภายหลังไซ้ ท่านว่าผู้จ่ายก็ยังคงผูกพันอยู่
ตามเนื้อความที่ตนได้เขียนรับรองนั่นเอง”

มาตรา 934 นี้ ให้หมายความถึงคำรับรองที่เมื่อได้ทำขึ้นมาแล้ว
แต่ผู้จ่ายยังไม่ได้ส่งตัวแลกเงินนั้นคืนไปให้ผู้ทรง ผู้จ่ายกลับขีดฆ่าคำรับรอง
นั้นทิ้งเสีย กฎหมายบอกว่าให้ถือว่าตัวนั้นไม่มีคำรับรองจากผู้จ่าย แต่ถ้าผู้
จ่ายได้ลงลายมือชื่อรับรองตัวแลกเงินนั้นพร้อมกับได้บอกกล่าวเป็นหนังสือ
ไปยังผู้ทรงหรือคู่สัญญาฝ่ายอื่นซึ่งได้ลงลายมือชื่อในตัวว่าตนได้รับรองตัว
แล้วเช่นนี้ ถึงแม้ยังไม่ได้ส่งตัวคืนให้แก่ผู้ทรง แล้วผู้จ่ายมาขีดฆ่าคำรับรอง
นั้นทิ้งเสียเช่นนี้ กฎหมายถือว่าการขีดฆ่าไม่มีผลอย่างใด ถือว่าตัวแลกเงิน
ใบนี้มีคำรับรองจากผู้จ่ายแล้ว เหตุผลก็เพราะว่า เมื่อผู้จ่ายแจ้งไปยังผู้ทรง
และคู่สัญญาในตัวคนอื่น ๆ ว่ารับรองตัวแล้ว แสดงว่าผู้จ่ายยินดีผูกพันชดใช้
เงินให้แก่ตัวแลกเงินใบนั้นแน่นอน ผู้ทรงก็ดีใจจะได้เงิน คู่สัญญาคนอื่น ๆ ที่

จะต้องรับผิดชอบในตัว ถ้าผู้จ่ายไม่จ่ายเงินก็สบายใจขึ้นว่าผู้จ่ายจะจ่ายเงินแน่นอน
แบบนี้ถ้ายอมให้ผู้จ่ายกลับมาชดเชยค่ารับรองทั้งแล้วจะถือเสมือนว่าไม่มี
ค่ารับรองอันนั้นก็จะเป็นการไม่ยุติธรรมต่อบุคคลเหล่านั้น กฎหมายเลยบอกว่า
ค่ารับรองที่ชดเชยนั้นไม่มีผลให้ถือว่าตัวแลกเงินใบนี้มีค่ารับรองของผู้จ่าย
แล้ว แต่ข้อสังเกตพึงระวังไว้ การแจ้งจากผู้จ่ายว่ารับรองแล้วนี้ต้องทำเป็น
หนังสือถึงจะมีผลผูกพันผู้จ่ายได้ ถ้าพูดแจ้งปากเปล่าหาจะมีผลผูกพันผู้จ่ายไม่

การรับรองมีกี่ประเภท

มาตรา 935 ได้บัญญัติว่า “อันการรับรองนั้นย่อมมีได้สองสถานคือ
รับรองตลอดไป หรือรับรองเบี่ยงปาย

การรับรองตลอดไป คือ ยอมตกลงโดยไม่ได้แย้งคำสั่งของผู้สั่งจ่าย
แต่อย่างหนึ่งอย่างใดเลย

ส่วนการรับรองเบี่ยงปายนั้น กล่าวเป็นเนื้อความทำผลแห่งตัวเงิน
ให้แยกไปจากที่เขียนสั่งไว้

กล่าวโดยเฉพาะก็คือว่า ถ้าค่ารับรองมีเงื่อนไขก็ดี หรือรับรองแต่
เพียงบางส่วนก็ดี ท่านว่าเป็นรับรองเบี่ยงปาย”

จะเห็นได้ว่า การรับรองโดยผู้จ่ายนี้มีอยู่ 2 ประเภทคือ

1. รับรองตลอด
2. รับรองเบี่ยงปาย

การรับรองตลอดไป หมายความว่า ผู้จ่ายเมื่อได้รับยื่นตัวแลกเงิน
ให้รับรอง ผู้จ่ายยินดีเซ็นให้ทันทีโดยไม่มีข้อแม้ใด ๆ ทั้งสิ้น และจะปฏิบัติ
ตามเนื้อความแห่งตัวเงินนั้นทุกประการ

การรับรองเบี่ยงปาย การรับรองเบี่ยงปายนี้นักกฎหมายก็แยกออกได้
อีกเป็น 2 อย่าง คือเบี่ยงปายแบบมีเงื่อนไข และเบี่ยงปายแบบจ่ายบางส่วน

คำว่าเบี่ยงปายแบบมีเงื่อนไข นั้นหมายความว่าถ้าผู้จ่ายยินดีรับรอง
และจ่ายเต็มตามจำนวนทุกอย่าง แต่การจ่ายเงินนี้ต้องขึ้นกับเงื่อนไขนั้น
เงื่อนไขนี้ เช่นจะจ่ายให้ทั้งหมดต่อเมื่อสร้างบ้านเสร็จเสียก่อน เป็นต้น

คำว่าเบี่ยงปายแบบจ่ายบางส่วนนั้น ก็หมายความว่าผู้จ่ายยินดี
รับรองตัวให้ แต่จ่ายเงินไม่ครบตามที่บอกไว้ในตัวแลกเงินใบนั้นนะ เช่นตัว
ว่าให้จ่าย 10,000 บาท ผู้จ่ายขอรับรองเพียง 5,000 บาท เป็นต้น

ผลของการยอมรับเอาการรับรองเบี่ยงป้ายของผู้ทรงตัว

มาตรา 936 ได้บัญญัติว่า “คำรับรองเบี่ยงป้ายนั้นผู้ทรงตัวแลกเงินจะบอกขัดเสียก็ได้ และถ้าไม่ได้คำรับรองอันไม่เบี่ยงป้าย จะถือเอาว่าตัวเงินนั้นเป็นอันขาดความเชื่อถือรับรองก็ได้

ถ้าผู้ทรงรับรองเอาคำรับรองเบี่ยงป้าย และผู้สั่งจ่ายหรือผู้สลักหลังมิได้ให้อำนาจแก่ผู้ทรงโดยแสดงออกชัดหรือโดยปริยายให้รับเอาคำรับรองเบี่ยงป้ายเช่นนั้นก็ดี หรือไม่ยินยอมด้วยในภายหลังก็ดี ท่านว่าผู้สั่งจ่ายหรือผู้สลักหลังนั้น ๆ ย่อมหลุดพ้นจากความรับผิดชอบตามตัวเงินนั้น แต่บทบัญญัติทั้งนี้ท่านมิให้ใช้ไปถึงการรับรองแต่บางส่วนซึ่งได้บอกกล่าวก่อนแล้วโดยชอบ

ถ้าผู้สั่งจ่ายหรือผู้สลักหลังตัวเงินรับคำบอกกล่าวการรับรองเบี่ยงป้ายแล้วไม่ได้แย้งไปยังผู้ทรงภายในเวลาอันสมควร ท่านให้ถือว่า ผู้สั่งจ่ายหรือผู้สลักหลังนั้นเป็นอันได้ยินยอมด้วยกับการนั้นแล้ว”

ตามหลักกฎหมายเมื่อผู้ทรงนำตัวมายื่นให้ผู้จ่ายรับรอง ผู้ทรงมีสิทธิที่จะได้รับการรับรองแบบตลอดไปจากผู้จ่าย ถ้าผู้จ่ายจะเซ็นรับรองแบบเบี่ยงป้ายให้ผู้ทรงมีสิทธิปฏิเสธไม่รับเอาการรับรองนั้นได้ และถือว่าตัวเงินนั้นเป็นอันขาดความเชื่อถือเนื่องจากไม่มีการรับรองได้

แต่ถ้าผู้จ่ายประสงค์จะรับรองแบบเบี่ยงป้ายให้ และผู้ทรงยินดีรับเอาคำรับรองเบี่ยงป้ายนั้น กฎหมายได้วางหลักเกณฑ์ให้ผู้ทรงปฏิบัติดังต่อไปนี้ไว้ด้วย

กล่าวคือ ถ้าผู้ทรงยอมรับเอาการรับรองเบี่ยงป้ายแบบมีเงื่อนไขของผู้จ่าย ผู้ทรงจะต้องรีบแจ้งเรื่องการยอมรับเอาการรับรองแบบนี้ของผู้ทรงไปยังผู้สั่งจ่าย และผู้สลักหลังทั้งปวงให้ทราบโดยด่วน และต้องรอกำยินยอมตอบรับว่าเห็นด้วยจากผู้สั่งจ่าย และผู้สลักหลังทั้งปวงเหล่านั้นด้วยการตอบรับยินยอมของผู้สั่งจ่ายหรือผู้สลักหลังนี้อาจจะตอบมายังผู้ทรงโดยแจ้งชัด หรือโดยปริยายก็ได้ ถ้าผู้สั่งจ่ายและผู้สลักหลังได้ตอบรับมาโดยไม่เห็นด้วยกับการที่ผู้ทรงไปยอมรับเอาการรับรองเบี่ยงป้ายแบบมีเงื่อนไขนั้น กฎหมายบอกว่า ถ้าตัวเงินนั้นถึงกำหนดใช้เงินตามเงื่อนไขนั้นเมื่อใด ผู้ทรง

มีสิทธิฟ้องร้องผู้จ่ายให้ใช้เงินได้คนเดียว จะมาฟ้องให้ผู้สั่งจ่ายและผู้สลับหลังที่ไม่ได้ยินยอมในการยอมรับเอาการรับรองเบี่ยงบ่าย แบบมีเงื่อนไขของผู้ทรงไม่ได้เลย แต่ถ้าผู้สั่งจ่ายและผู้สลับหลังยินยอมเห็นด้วยกับการยอมรับเอาการรับรองของผู้ทรง ผู้ทรงก็มีสิทธิฟ้องไล่เบี้ยผู้สั่งจ่ายและผู้สลับหลังเหล่านั้นได้

แต่ถ้าผู้ทรงยอมรับเอาการรับรองเบี่ยงบ่ายแบบจ่ายบางส่วนของผู้จ่ายกฎหมายก็ได้บัญญัติให้ผู้ทรงรีบแจ้งไปยังผู้สั่งจ่าย และผู้สลับหลังทุกคนให้ทราบโดยด่วนเช่นกัน แต่ไม่จำเป็นต้องรอคำยินยอมตอบรับว่าเห็นด้วยจากผู้สั่งจ่าย และผู้สลับหลังทั้งปวงเหล่านี้ ไม่ว่าจะผู้สั่งจ่ายและผู้สลับหลังทั้งปวงจะตอบมาว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย ผู้ทรงก็ฟ้องไล่เบี้ยผู้จ่าย ผู้สั่งจ่ายและผู้สลับหลังทั้งปวงได้ทุกคน เมื่อตัวแลกเงินนั้นถึงกำหนดใช้เงินและมีสิทธิไล่เบี้ยได้เต็มตามจำนวนที่ตัวเงินนั้นเขียนไว้ด้วย

ข้อสังเกต ถ้าผู้สั่งจ่ายหรือผู้สลับหลังตัวเงินได้รับคำบอกกล่าวการรับรองเบี่ยงบ่ายแล้วไม่ได้โต้แย้งไปยังผู้ทรงภายในเวลาอันสมควรกฎหมายถือว่าผู้สั่งจ่ายหรือผู้สลับหลังทั้งปวงนั้นยินยอมเห็นด้วยกับการยอมรับเอาการรับรองเบี่ยงบ่ายของผู้ทรงนั้น

ผลของกฎหมายเมื่อมีการรับรอง

มาตรา 937 บัญญัติว่า “ผู้จ่ายได้ทำการรับรองตัวแลกเงินแล้ว ย่อมต้องผูกพันในอันจะจ่ายเงินจำนวนที่รับรองตามเนื้อความแห่งคำรับรองของตน”

เมื่อผู้จ่ายรับรองตัวแลกเงินที่ผู้ทรงหรือผู้ครอบครองตัวได้ยื่นให้ตนรับรองแล้ว กฎหมายให้ผู้จ่ายต้องผูกพันเป็นลูกหนี้ขั้นต้นในตัวนั้นต่อผู้ทรงตามกฎหมายทันที เมื่อตัวถึงกำหนดใช้เงินผู้ทรงมีสิทธิเรียกให้ผู้จ่ายจ่ายเงินได้เป็นคนแรก และนอกจากนั้นมาตรา 973 ยังได้บัญญัติว่า ถึงแม้ผู้ทรงจะสิ้นสิทธิไล่เบี้ยเอาจากผู้สั่งจ่าย และคู่สัญญาอื่น ๆ ผู้ต้องรับผิดชอบตามตัวก็ตาม แต่ผู้จ่ายที่รับรองตัวแล้วนี้ก็หาหลุดพ้นไม่ ต้องรับผิดชอบ